

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SIYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 105-12 NİSAN 1977 FİYATI: 5 TL

**BAĞIMSIZLIK,
DEMOKRASI,
SOSYALİZM İÇİN**

**SOSYALİSTLER
GÖREV BAŞINA**

TÜSİAY

ÜÇÜNCÜ YILA GİRERKEN

YÜRÜYÜŞ, elinizdeki sayısı ile ikinci yılını da tamamlamış bulunuyor.

"Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm İçin" iki yıllık bir yayın çabası. Ve iki yıl boyunca bir gün aksamadan okuyucunun eline ulaşabilen bir haftalık dergi. Türkiye'de, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm hedefine yönelik, ya da böyle olduklarını ileri süren başka periyodik yayın organları arasında YÜRÜYÜŞ, yayını düzenli olarak sürdürmesinin yansıması gerek içeriğini, gerekse tekniğini, sürekli olarak geliştirebilen, okuyucu desteğini giderek artıran tek dergi olma özelliğini taşıyor.

BAŞARININ NEDENİ

YÜRÜYÜŞ, "Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm İçin" çıkıyor. Bu amaçlara yönelik bir yayın organının Türkiye'de aynı amaçlara yönelik politik hareketten "bağımsız" ya da "kopuk" olması düşünülemez. YÜRÜYÜŞ'ün başarısı ya da gelişmesinde, kendi mali ve teknik olanakları ile elindeki kadroların payı çok önemli değil. YÜRÜYÜŞ'ün başarısı; bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm hedefine yönelik politik hareketle sağladığı uyumdan, bu hareketi kendi yayın politikası açısından şaşmaz bir pusula olarak kullanmasından kaynaklanıyor. YÜRÜYÜŞ'ün başarısı kadar, "sol" adını taşıyan diğer yayın organlarının başarısızlıklarını da burada aramak gerekiyor.

YENİ GÖREVLER, YENİ SORUMLULUKLAR

Türkiye'desoyalistbirikimin 12 Mart sonrasında nitel bir sıçrama ile daha üst düzeye ulaştığı çok yazıldı, çok söylenildi. Bu nesnel gelişme gerek sosyalist harekette, gerek sosyalist hareketin doğrultusunda yayını sürdüren organlara daha güç, daha kapsamlı görevler ve sorumluluklar yükledi.

YÜRÜYÜŞ, yayın hayatına atıldığı 1975 yılından bu yana kendi payına bu görev ve sorumlulukları yerine getirmeye çalışıyor. Sosyalist hareketin doğrultusunda ve onun çizdiği perspektif içerisinde, haftalık bir haber ve yorum dergisi olarak üzerine düşenini yapmaya çalışıyor.

Türkiye'de sol hareket, gelişim sürecinin doğal bir ürünü ya da aşaması olarak bir süre pratikten kopuk teoriler, ya da teorisi pratiğin darboğazlarını yaşıyor. Sosyalist teori ile sosyalist pratiğin kaynaşma süreci, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'de de sancılı dönemler yarattı.

Ancak sözünü ettiğimiz nitel sıçrama, sosyalist hareket yeni görevler yüklediği ölçüde, teori ile pratiği bütünleştirerek bu görevleri yerine getirme olanaklarını da sundu. Bu görev ve olanakların gerçekleşmesinde kalkarak sosyalist hareket, toplumun her alanında, her kesiminde, kitlelerin sorunlarına, taleplerine daha canlı, çözümlü ve kapsamlı bir biçimde yaklaştı. Tek tek somut sorunları, demokrasi ve sosyalizm hedefleri ile canlı ve yaratıcı bir biçimde bütünleştirilmesinde, sosyalist hareket önemli adımlar attı.

YÜRÜYÜŞ, sosyalist harekete ve bu hareketin sorunlarına bağlı bir yayın organı olarak, kendi ölçüsünde, sosyalizmin teorik sorunlarını, dünya sosyalist hareketinin sorunlarını, güncel somut olay ve örneklerle çözümlenmeye, somutlamaya ve sergilemeye çalıştı. Sosyalist hareketin toplumsal olayları etkileme gücünden henüz yoksun olduğu dönemlerden kalma "günlük politika", "burjuva politikası", "magazincilik-dedikoduculuk" küçümsemelerini aşarak, Türkiye'de cereyan eden günlük olayları, Türkiye kapitalizminin yapısı, darboğazları ve bunun karşısındaki sosyalist hareketin öndeki hedefleri açısından belirli bir bütünlüğe oturtmaya çalıştı.

YÜRÜYÜŞ'ün başarısındaki ölçüt

YÜRÜYÜŞ, ELİNİZDEKİ SAYISI İLE 2. YILINI DA TAMAMLAMIŞ BULUNUYOR. YÜRÜYÜŞ, OKURLARININ SUREKLİ VE GİDEREK ARTAN İLGİSİNE KAVUŞABİLDİYSE, BUNDA YÜRÜYÜŞ'ÜN TUTARLI POLİTİK HAREKET İLE SAĞLADIĞI UYUM BAŞTA OLMAK ÜZERE, HABERCİLİK VE YORUMDAKİ TITIZLIĞI BAŞLICA ETKEN OLARAK ORTAYA ÇIKIYOR. YÜRÜYÜŞ, BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM DOĞRULTUSUNDAKİ YAYININI BUNDAN BÖYLE DE DAHA TITIZ, DAHA BAŞARILI BİR BİÇİMDE SÜRDÜRECEKTİR.

bu olmalı. YÜRÜYÜŞ, sözünü ettiğimiz bu bütünlüğü sağladığı ölçüde başarılı sayılmalı. YÜRÜYÜŞ'ün bugüne dek okurdan gördüğü ilgi ve destek YÜRÜYÜŞ'ün bu ölçüt ışığında başarılı olduğunun bir göstergesi sayılabilir.

KAPİTALİZMİN KAÇINILMAZ ÜRÜNLERİ

Yolsuzluk, rüşvet, vergi kaçakçılığı vb. Bunlar Türkiye'de yıllarca burjuva basınının tekelinde kaldı. Burjuva basınının tekelinde kaldığı için de, burjuvazinin şu ya da bu kesiminin çıkarları gereği kamuoyundan saklandı. Kamuoyu, tek tek yolsuzluk, rüşvet ya da vergi kaçakçılığı olaylarının Türkiye kapitalizmi ile, Türkiye kapitalizminin yapısı ile ilişkisini göremedi. Burjuvazi tarafından bilinçli olarak yaratılmak istenen "kapkaççı tüccar-vergisi ödeyen namuslu işadamları" ayırımı sonucunda kafalar büyük ölçüde bulandı. Bugün Türkiye'de milyonlarca okuyucu, "vergi rekortmeni büyük işadamları" şartlandırması ile karşı karşıya. Sosyalist hareketin ve onun yayın organlarının, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için mücadele edenlerin, bu şartlanmaya karşı mücadele vermeleri gerekiyor. Türkiye kapitalizminin yapısı üzerindeki çözümlenmelerle bir bütünlük içinde bu mücadele veriliyor.

SOSYALİZMİN GÖKTEN YERE İNMESİ

Sosyalist teorinin ayaklarının yere basması, örgütlü hareketle, parti ile mümkün. Çünkü ancak örgütlü hareketle, partiyle sosyalistlerin ayakları yere basabilir. Ve ancak bu nitelikteki bir hareketin doğrultusunda kaldığı sürece "bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için" çıkan bir yayın organı hem "teorik kuru"lukları, hem de "dedikoduculuk"tan uzak, teori-pratik bütünleşmesini sağlayabilir. YÜRÜYÜŞ, izlediği politik doğrultu-nun kazandırdığı avantajları, güncel olan teorik olanı kaynaştırabilen, soldaki okuyucunun her kesiminin ilgisini çeken bir dergi olma niteliğine kavuştu. Çeşitli eksikliklerine, aksaklıklarına karşın YÜRÜYÜŞ'ün başından kıvanç duyuyor.

Kanımızca YÜRÜYÜŞ'ün okuyucusuna yaptığı çok önemli bir başka hizmet de derginin dış politika haber ve yazılarındaki nitelik sonucunda ortaya çıkıyor. Dünya sosyalist hareketinin çeşitli boyut ve düzeydeki sorunlarından, tartışmalarından yıllar yılı uzak tutulmuş bir okuyucu kesimi var Türkiye'de. Bu

kesim, yıllar yılı, burjuvazinin sosyalist ülkeler ve sosyalist hareket konusundaki çarpıtmaları ile, "solcu" yazarların sorunlarını özine inmeyen değerlendirmeleri ile ve nihayet başta göçmeler ve mao-cular olmak üzere önyargılı ve şarlanmış kafaların yazdıkları ile karşı karşıya oldu.

YÜRÜYÜŞ, dış politik gelişmelerde, olayları bilimsel sosyalizmin ışığında okuyucularına yansıttı. Bilinçsizce ya da kasıtlı olarak çarpıtılan olayların gerçek yüzünü okuyucularına iletmeye çalıştı. Aynı şekilde Türkiye'li okuyucu açısından (öyle sunulduğu için) bir "sağlar diyalogu" görünümü alan sosyalist hareket için tartışmalar, gerçek yönleri, tartışmaların odak noktaları ve tarafların gerçek tutumları ile ortaya koymaya çalıştı.

YARINLARA GÜVENLE BAKMAK

Bir de YÜRÜYÜŞ "şimşekleri en çok çeken dergi" biçiminde niteleniyor. YÜRÜYÜŞ, "şimşek çekmek" amacıyla çıkıyor. "Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için" çıkıyor. Gerek bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için mücadele veren hareketin, gerekse bu hareketin doğrultusunda yayını sürdüren yayın organlarının şimşek çekmesi mümkün değil. Çünkü, bu hedeflere doğrultusunda mücadele edenlerin düşmanları olmasın; bu mümkün değil. Dolayısıyla YÜRÜYÜŞ'ün "şimşek çekmek" gibi bir amacı olmadığı gibi "şimşek çekmemek" gibi bir beklentisi de yok. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi güçlendikçe, politik hareket geliştikçe, burjuvazinin dayanaklarına inen darbelerin etkisi de artıyor. Burjuvazinin dayanakları ile birlikte "ilerici-lik", "solculuk" adına parsellenmiş alanların dokunulmazlığı da ortadan kalkıyor. Sosyalist hareket, kendi mücadelesini sürdürürken bu alanlara giriyor, putları yıktıyor. Sosyalist hareketin doğrultusunda yayını sürdüren YÜRÜYÜŞ'ün, kendi alanında ve ölçeğinde aynı işi yapıyor. Bunun için "şimşek çekmek" amacı söz konusu olmasa da, "şimşek çekmemek" mümkün değil.

Düşmanların olması demek, dostların da olması demek. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde atılan her adım, düşmanların kızgınlığı ile birlikte dostların sayısını ve bilincini artırıyor. "Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm İçin YÜRÜYÜŞ" bu nedenle yarınları daha büyük bir güvenle bakıyor.

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:
Konur Sok. 15/8 Kızılay
ANKARA Tel: 174581
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş
İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOSULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 Aylık: 100 TL
POSTA ÇEKİLİ: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234

İLAN KOSULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL
Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12 000 TL
İç sayfalarda sütun santim : 40 TL
Yayın İlanları % 50 İndirimi'dir.

BASKI: Daily News Web-Ofset Tesiileri

KAPAK: CAĞDAŞ GRAFİK

ne

CİNAYETLERLE SÜRDÜRÜLEN UMUT

YALÇIN KOÇUK

Oldukça açık ve belirgin bir durum ortaya çıktı. Halk Partisi, MC hükümetine karşı "muhalafetini" yalnızca Selamet Partisi'ne dayandırdı. Uzunca bir süre, MC hükümetinin kurulduğu günden son haftalara kadar, Selamet Partisi'nin hükümetten kopacağı umudunu yaydı. Böylece parlamento içi muhalafeti, parlamento dışı muhalafet ile birlikte, etkileyebildiği ölçüde, ataletle mahkum etti.

Ancak, Selamet Partisi'nin Adalet Partisi'nden kopmaya en çok zorlandığı bir sırada, hem Selamet Partisi'ni hem de Demokratik Parti'yi bir kenarda bırakıp Adalet Partisi'ne ve bu partinin en candan yandaşlarına katıldı. Halk Partisi: Haraket Partisi, Güven Partisi ve Adalet Pa Erken seçim kararı böyle alındı. AP'siz ve MHP'siz bir hükümetle seçime gitme yolu, görerce olarak daha güvenilir bir seçim şansı böylece tikandı. Tıkanmanın bütün sorumluluğu Halk Partisi'ne ve Halk Partisi'nin hayal dolu liderine ait.

1973 Parlamentosunun iki özelliği göze çarpıyor. Birincisi, sayıca en büyük muhalefet grubuna sahip olması. 1950 yılından beri ilk kez bir parlamento çoğunluğu, bir parlamento muhalafetini oluşturuyor. İlk kez bir parlamento çoğunluğu "ana muhalafet" oluyor. Bunun Halk Partisi adına önemli bir "rekor" olduğunu kabul etmek gerek. Birinci özellik burada.

Ama ikinci özellik daha da göze batıcı. 1973 yılında çoğunluk iken "ana muhalafet" olmayı kabullenen Halk Partisi, 1950 yılından bu yana en etkisiz muhalafet örneğini verdi. MC, kurulduğundan bu yana Halk Partisi adına bir muhalafetten yoksun olmanın rahatlığı içinde hüküm sürdü. En sonunda "ana muhalafet", MHP, CGP ve AP topluluğunun istediği gün ve saatte seçim kararının alınmasını sağlayarak "müstesna" muhalafet görevini yerine getirdi. AP, CGP ve MHP liderlerinin şükran duygularına hak kazandı. Cumhuriyet Halk Partisi ve lideri.

Ecevit, "istemeye istemeye bu hükümetle de seçime gideriz" demiş. Gazetede çıkan haber böyle. Ecevit'in böyle söylediğine kuşku yok. Ancak, Ecevit'in söylediklerinin gerçeklerle bağdaşır bir yanının bulunmadığına da kuşku yok. Olayların gelişimi de, kendisi de çok açık: Ecevit, "isteye isteye" bu hükümetle seçime gidiyor. Çünkü artık Ecevit'in seçim kazanımındaki tek umut MC hükümeti. Eğer Köykent köylerindeki derelerin kenarlarında sıralanan arıcılık, balıkçılık, dericilik şemalari bir yana bırakılacak olursa, Ecevit'in seçimlerdeki tek umudunu MC hükümeti oluşturuyor. MC hükümetinin sürdürdüğü cinayet dalgası oluşturuyor. Ecevit, bu cinayetlerin sürdüğü bir ortamda "umut" olmaya devam edeceğini hesaplıyor. Hesabını böyle yaptı. Ve mobilya ile, Lockheed ile sıkışan, erken seçim korkusundaki MSP'nin sıkıştması ile çemberi iyice daralan Demirel'i kurtardı. Demirel'i kurtararak MC hükümetinin sürekliliğini sağladı. Çünkü seçimler yaklaşıncan "umut" un canlı tutulması, MC hükümetinin ve cinayet salgınının sürekliliğine bağlı.

Haziran ayında yapılacak bir seçime MC hükümeti ile gidilmesi, gerçekte burjuvazinin isteği. Çünkü burjuvazi için seçimleri yoğlaştırarak daha iyi bir formül bulmak çok zor. Bu formül, burjuvazinin "iki büyük parti" si arasındaki ayrılığa ve aynı zamanda birlikteliğe dayanıyor. Adalet Partisi, burjuvazinin atılған, hoyrat ve zorba yönünü yansıtır. Üstün enflasyonu, yüksek dozda cinayet ve baskıları ile. Halk Partisi ise diğer yüzünü. Burjuvazinin zorbalık ve cinayet dolu politikasını, işçi ve emekçi yığınlarını temelli ekonomik ve toplumsal düzenlemelerden uzaklaştırmak için kullanıyor. İşçi ve emekçi kitlelerde, bir burjuva partisinin yerine bir diğerinin gelmesi ile cinayetler de dahil tüm "kötülük"lerin ortadan kalkacağı hayalini yerleşirme işlevini üstleniyor.

Böylece, burjuvazinin iki partisi ile, burjuvazinin iki yüzülüğünün kitlelerden gizlenebileceği sanılıyor. Seçimleri Hazirana almak için hiç sıklımadan

sahnelenen marifetlerin kaynağı burada. Çünkü, Ekim'e kadar geçecek zamanda bu iki yüzülüğün çok daha net bir biçimde ortaya çıkacağından hiç kuşku yoktur. Burjuvazinin, Halk ve Adalet Partilerinin hiç kuşkusu yoktur.

Bu noktaya kolay gelinmedi. 1973 seçimlerinde CHP, kendisi hesabına büyük bir akıllılıkla sol mirasa kondu. 1973 seçimlerinde bugün ağzına almayla cesaret edemediği "tekelci sermaye", "devletleştirme" ve benzeri kategorileri b "bol kullandı. Genelikle yerli yerinde kullandı. Sonra, kısa dönemli bir hükümet deneyimi geçti. Bu deneyim sonucunda, iç ve dış büyük sermaye ile sağlan köprüler kuruldu. İç ve dış büyük sermaye sürekli olarak Halk Partisi'ni Adalet Partisi'nin yanına çekmeye çalıştı. İç ve dış büyük sermaye, Halk'tisi ile eylem Partisi'nin "eğik ve kaygan bir sath" üzerine oturduğunu birçok yılın demokattan daha iyi biliyordu.

Hizaya getirdi: Halk Partisi, bir burjuva partisi olduğunu açıklıkla sergiledi. Adalet Partisi ile birlikteliğini ortaya koydu. Tüm ilerilerin uyarılarına kulaklarını tıkayarak, bir eylem birliği içinde, AP ve MHP'li bir hükümetle seçime gitme kararını aldı. Rastlantı değil: Temelli toplumsal ve ekonomik düzenlemelerden ve bu kadar korkarcasına kaçan Halk Partisi'nin MC ortaklığının cinayetlerinden başka gövendiği dal kalmadı.

Bu noktaya kolay gelinmedi. Bu noktaya gelinmesinin tek sorumluluğu Halk Partisi'ne ve onun liderine ait değil. Bir de, sosyalizmin korkak ya da utangaç düşmanları var. En azından 1961 Anayasasından beri "sosyalist" olduklarını iddia edenler. İddia etmekle de kalmazlar. Hergün, sütunlarında ya da haber düzenlemelerinde sosyalistlere nasihat vermekten geri kalmazlar. Nasihatlerinin gerekçeleri hep değişir, ama özü değişmez. Sosyalizmin bu korkak ya da utangaç düşmanları sürekli olarak sosyalist mücadelenin erlenmesini "nasihat" ederler. Ya milli demokratik devrim olacak, ya "gerçek" Atatürkçü askerler gelecek, ya da "özgürlük devrimi"ni gerçekleştirmek üzere Halk Partisi gelecek. Bunlar gelecek, sonra sosyalist mücadele olacak!...

Gereğede çeşitliliğin sınırı yok. Ama "nasihat" hep aynı. Halk Partisi'nin, burjuvazinin istediği yönde Adalet Partisi'nin yanına çekilmesinde sosyalizmin bu korkak ya da utangaç düşmanlarının önemli sorumluluğu var. Bir zamanlar "zinde kuvvetleri" için yapıları. Zinde kuvvetlerinin her türlü manevralarında bir keramet, her türlü zılgatlarına bir mazeret bulurlardı. Bütün bunlar "iktidara gelmek" içindi. İktidara geldiklerinde ise bir düğmeye basılacak ve herşey düzelecekti.

12 Mart bu masallara bir süre için ara verdi. Şimdi keramet-mazeret masallarını Halk Partisi için sergiliyorlar. Halk Partisi'nin sağa ve Adalet Partisi'ne doğru attığı her adımda bir keramet buluyorlar. Sağa ve Adalet Partisi'ne doğru atılan her adım için bulunan mazeretler Orhan Eyüboğlu'nun siyasal "deha"sını aşmıyor. Böylece MC, Halk Partisi'nin muhalafetinden yoksun olmanın rahatlığını yaşarken, Halk Partisi de yaratılan keramet-mazeret zincirinin rehabeti içinde soluna sırtını dönüp, AP-CGP-MC ile pratikte eylem birliğine gidiyor. Burjuvazinin işbölümüne uygun bir eylem birliği: Bir tarafta cinayet dalgası, diğer tarafta cinayet dalgasına dayandırılan umut dünüysi.

Ancak bilinmesi gereken bir de şu var: Sosyalistler, tabanında demokrat öğeleri barındıran Halk Partisi'nin, burjuvazinin yedek atı haline getirilmesinden razı olamazlar. Sosyalistler, işçi ve emekçi yığınlarını, cinayet dalgalarının kaynaklanan hayaller ile avutulmasına da izin vermezler. Ellerindeki bütün olanaklarla. Bu seçim kampanyasında, bu seçim sırasında ve bu seçimden sonra açık ve net bir biçimde faşizmin köküne saldırmadıkça cinayet dalgasının yok edilemeyeceğini anlatacaklar. Halk Partisi'ni mümkün olduğunca demokrat bir çizgiye çekmek, bu çizgide mümkün olduğu ölçüde tutarlı olmasını sağlamak da sosyalistlerin görevleri arasında. Sosyalist hareketin işlevleri arasında.

SOSYALİSTLER GÖREV BAŞINA

"- MC'nin iktidardan düşürülmesi imkanı belirlediği halde, MC'yi iktidarda bırakıp normal seçim tarihinden dört ay önce seçimlere gidilmesi tercih edildi. Faşizmi geriletmenin, can, örgüt, eğitim, siyasal faaliyet güvenliğini sağlayabilmenin ön ivedi şartı olan MC'nin bir an önce düşürülmesi zorunluluğu bir yana bırakıldı, dar parti çıkarları öne alındı..."

Sözler, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'a aitti ve şöyle noktalanıyordu:

"- Böylece, faşizme karşı demokrasinin tutarlı, gerçek savunucusunun işçi sınıfı ve onun bağımsız partisi olan Türkiye İşçi Partisi olduğu bir kez daha açıkça ortaya çıktı..."

Millet Meclisi, geçtiğimiz haftanın başında AP - CHP - MHP - CGP iş ve güç birliği dörtgeniyle seçimlerin 5 Haziran'da yapılması kararını alıyor, bunu Yüksek Seçim Kurulunun, seçime katılacak siyasal partileri ilanı izliyordu.

Türkiye işçi sınıfının bağımsız politik temsilcisi Türkiye İşçi Partisi, kurulduğundan bu yana dokuduğu sabırlı, inancılı, bilimsel sosyalizmin eylem kılavuzluğundaki kararlı, ciddi ve titiz örgütlenme çalışma bayrağını, her türlü engelleri aşarak bir ileri mevziye daha dikme başarısını gösteriyordu...

TARİHSEL KÖKENLER...

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin ancak ve ancak kesintisiz ve ödünsüz bir bütünsellikte, ciddi, tutarlı, ısrarlı dinamik bir çöküş ve inanca la savunulup, koşturulmasıyla olanaklı kılınacağını savunan Türkiye İşçi Partisinin seçime katılması, salt bir takım formalitelerin, kağıt ve dosyaların yanyana gelmesi olayı değildir.

Türkiye işçi sınıfının yüzyılı aşan ekonomik ve politik mücadele tarihinin nicel ve nitel birikiminin, 20. yüzyılın son çeyreğinde işçilikçi, geri sermaye sınıfına dayattığı insanca yaşama özem, ileri demokratik talep ve hedeflerinin zenginliğini gözden kaçırmamak gerekmektedir.

KİM VE NE ADINA?

En azından, ilerici adına, demokratlık adına bu perspektiflerden olaya bakmak yerine, geçtiğimiz haftadan itibaren malum ve müptezel bir tezgahı su verildi.

Türkiye İşçi Partisinin 1977 genel seçimlerine katılması olayını, tarihsel, siyasal ve toplumsal zenginlik ve kökenleriyle ele alıp değerlendirilmesi yerine kısır piyasa koşullarından kaynaklanan sosyal demokrat çömezliğe, şarlatanlığa hız ve kuvvet verildi.

TİP'in seçimlere katılabileceği ister istemez resmen de tescil olununca trajik-

komik bir tepki duvarı örülmekte gecikilmedi. Henüz yorum ve yazılarda olmasa bile haber imalinde ve seçilişinde "solun bölünmüşlüğü" imajına çıkacak bütün maharet ve kurnazlıklar pompalandı.

MAKAS - KİN - HİSTERİ!...

Gazeteciliği hem de "demokratlık", "ilericilik" adına yaptığını sanan beceri sahipleri, TİP haberlerine bolca makas değdirerek, "diğer sol partilerin" haberlerine eğilmek heyecanını yaşadılar.

Kariyer ve ticari hesapların, "kayıtsız ve koşulsuz" CHP ufkuna dayayan, boş kağıda imza sahibi kalem ve "düşün" erbabı, bütün bir haftayı "TİP'e karşı" duvar örecek taktik ve hesaplarla geçirdiler.

Bu konuda çok gülmüş bir istek ve heves de kapalı kapılar ardında şöyle ifade edildi:

"- Ah keşki diğer sol partiler de seçime katılabilsediler. Onlar da TİP'i bölerlerdi!.."

BATAĞIN ÖBÜR YAKASI...

Korkaklıktan, yalınlıktan, dönekliten kaynaklanan ve sulanan "ilericilik", "demokratlık" tam anlamıyla kıyıya vuruyordu... Özünde sosyalist harekete, işçi sınıfının politik gelişme ve buyume potansiyeline duyulan çok yönlü kin ve saldırı batağının cinayet ve terör taşkınlığı da, geçtiğimiz haftanın başında TİP Üsküdar İlçe binasını hedef seçti.

Çeşitli tarihlere saldırıya uğrayan Üsküdar ilçe binası 3 / 4 Nisan gecesi yakıldı. Olayı protesto etmek için on bini aşkın bildiriçi dağıtan partililer kurşun yağmuruna tutuldu. Parti üyesi Mustafa Koca ağır şekilde yaralandı.

MC'nin yarı resmi güçlerinin yaptıkları saldırıyı resmi güçleri tamamladı. Saldırıları değil, partililer yakalanıp nezarete alındı...

TİP Üsküdar İlçe örgütünün uğradığı saldırı "sol okuyucu" üzerinde müesses "ilerici tröst" zırhına çarptı. MC'nin kanlı eylemleri sosyalistlere yönelince "haber" olma özelliğini yitiriyordu!...

MC İLE SEÇİME...

MC'nin terör, kıyım ve cinayet bombardımanı geçtiğimiz hafta da bütün şiddetle devam etti. Gaziantep'te, bul'da, Kırkkale'de devrimci gençler öldürüldü. Gene yurdun her köşesinde MC saldırısı ile bir çok kişi yaralandı. Saldırıya uğraması gazetelerde günlük olaylardan sayılmaya başlandı. MC ile seçime böyle gidiliyor...

Bu arada MC'nin düşürülmesi uzak bir "olasılıktan" çok bir olanak sınırına dayandı. Ancak sosyal demokrat ana muhalefet en kritik noktada Demirel'e ve yönetimine omuz verdi.

DİP tarafından Millet Meclisine verilen gensoru önergesinin erken seçim görüşmelerinden sonraya alınmasına boyun eğerek nesnel olarak cinayet ve teröre destek oldu.

"İlerici" basında kasten ve bilinecek ayrıntısına girilmeyen ve doğru biçimde yorumlanmayan son meclis görüşmeleri; özellikle sosyal demokrat CHP'nin üç buçuk yıllık ana muhalefetinin iflasını tescil etti. Final, "muhtemel iktidarın" kayıtsız-koşulsuz bırakıldığında ne menem bir iktidar olacağını da ele verdi.

CHP - AP - CGP - MHP

MC'siz bir seçim hükümeti kurulabilir miydi?

POLİTİKA "BİTTİ"

DİSK üst yönetimi, her ay 250 bin lira zarar ettiği açıklanan Politika Gazetesinde işçilerin ücretlerini ödeyemez duruma düşünce, gazete çalışanları tarafından iki gün süren "pasif direniş"le protesto edilmiştir.

Olayın kamuoyu tarafından duyulmasından korkan DİSK üst yönetimi 7 Nisan akşamı işçi ücretlerini toplu sözleşme maddelerine dayanarak zamlı ödemek zorunda kalmıştır. Ancak Politika Gazetesi çalışanları arasında huzursuzluk daha da artmaktadır. 101 kişilik kadronun 5 binlik tirajla korunamayacağını bilen DİSK üst yönetimi, geçtiğimiz günlerde kadroyu 60'a düşürmeye karar vermiştir. Ve hafta sonunda ilk operasyon başlamış, 25 kişinin işine son verilmiştir.

Her an işten atılma korkusu, geri kalan bütün personeli etkilemiş, beceriksizliği saptanan İsmail Cem ile İstihbarat Şefi Aykut Sağnak'ın da işten el çektilmesi DİSK'in bir kanadı tarafından gündeme getirilmiştir. Ayrıca şanda Kemal Türkler'in direktifleriyle çıkan gazete yönetiminin Mehmet Karaca'ya yüklediği öğretilmiştir.

Öte yandan halen İstanbul Gazetesi matbaasında bastırılan Politika Gazetesinin borçlarının da bir hayli arttığı, DİSK'in bu borçları da ödeyemez duruma düşüştüğü bildirilmiştir.

Babiali çevresi Politika gazetesine artık "bitti" gözüyle bakmaktadır.

MC'NİN GÜNEYDOĞU'DAKİ

"MC Güneydoğu'da da bütün gücüyle seçime hazırlanıyor. Ama Güneydoğu'daki yöntemleri değişik. Öteden beri devam eden ırkçı, şoven baskılar, seçime gidilirken daha da artıyor. Bu yörede her an yaşanan yasa namazlık ve keyfi uygulamalar, burjuvazinin alışılmış metodları. Devlet kadrolarında faşistlerin özel itibar görmesi bir yana, Güneydoğu'da olduğunu unutup yasal sınırlar içinde görev yapmaya çalışanlara ise resmi sıfatları ne olursa olsun yaşama ola-nağı tanıtmıyor. Bunun en yeni kanıtlarından biri de son Tunceli olayları.

"Tunceli küçük bir il. Nüfus yoğunluğu ancak 2 milletvekili çıkarmaya yetiyor. Dersim olayları halkın belleğinde hâlâ canlı; sadece halkın belleğinde değil polislerin, valinin belleğinde de canlı. Tunceli'de burjuvazi, bütün zorlamalara rağmen halk içinde faşist örgütlenmeler yaratamıyor. CHP dışında hiç bir burjuvazi partisinin güçlü bir kitle tabanı yok. Geçen dönem 2 milletvekilinin ikisini de CHP almış. Ama oyların CHP'ye akması CHP'nin ileriki niteliğini dolaylı değil. Temel olarak muhalefeti sürükleyen bir parti olmasından. Geçmiş dönemlerde de hep böyle olmuş. Tunceli'derler muhalefetteki parti oy alamış. Tunceli'nin siyasi iktidardan yana oyları yok."

PROVOKASYONA HAZIRLIK.

"Türkiye İşçi Partisi'nin yeniden örgütlenmesiyle siyasi iktidarlara karşı olan oylar, düzene karşı toplanmaya çalışıyor. Şimdi Tunceli'de CHP'nin dışındaki tek güçlü parti TIP. Tunceli Belediye Başkanı sevilen bir halk lideri ve TIP üyesi. Belediye hizmetlerinin yanı sıra ırkçı şoven baskılara karşı da göğüs geriyor, halkın yanında mücadele ediyor.

Provokasyonları boş çıkartıyor.

"27 Mart akşamı başlayan olaylar bütün gelişmelerden rahatsız olan hakim çevrelerin yeni bir oyunu.

"Olay, 27 Mart akşamı karakolun yanındaki boş bir arsada bir bomba patlatılmasıyla başlıyor. Daha patlamanın yankılanması durmadan, polisler dışarı fırlayıp otomatik silahlarla havaya ateş ediyorlar. Etraftan toplanan kalabalık galiz küfürler ve cop darbeleriyle dağıtılıyor. Derhal çarşı içine dağılan polisler, dükkanları ve tüm işyerlerini basarak çarşısı boşaltmaya başlıyorlar. Gözlerine kestirdikleri kişileri karakola alıyorlar. Gece çeşitli evlere ve talebe yurtlarına baskınlar devam ediyor. Karakola alınanların bir kısmı serbest bırakılırken diğer bir kısmı da alıkonularak coplanıyor.

"Karakoldaki döme olayının faillerinden biri, komiser Yaşar. Her cop salıyışından sonra "Biz burada bir 38 olayı daha yaratacağız, erkeksiz silahlanıp gelin" diyor."

HALKI TAHRİK İÇİN

"Ertesi gün polislerin operasyonu devam ederken Arkadaş sinemasında toplanan halk olayı protesto ediyor. Olayın ırkçı-şoven baskıları için yaratılmış bir provokasyon olduğu söyleniyor ve oyuna gelinmesini isteniyor.

"Bu toplantıda konuşan Belediye Başkanı Süleyman Kırmızıtaş halkın oyuna gelmesini istiyor. Süregelen provokasyonları sıralayarak "resmi ve sivil provokasyonların olayları tertip ettiğini söylüyor. Bu yerel provokasyon örneklerinden birkaçı şöyle:

"Öğrenci bir genç kız, sömestir tatili için gece vakti arabadan indiğinde nöbetçi polis tarafından karakola getiril-

GEÇTİĞİMİZ HAFTALAR İÇİNDE TUNCELİ'DE CEREYAN EDEN OLAYLAR. BASINA YETERİNCE VE DOĞRU OLARAK YANSIMADI. YÜRÜYÜŞ, PARTİ TARAFINDAN VERİLEN GÖREVLİ TUNCELİ'DE BULUNAN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ BAŞKANLIK KURULU ÜYESİ YAVUZ ÜNAL İLE MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ ZEKİ KILIÇTAN OLAYLARLA İLGİLİ BİLGİ İSTEDİ. ÜNAL VE KILIÇ, KONUYLA İLİŞKİN OLARAK DERGİMİZE AŞAĞIDAKİ AÇIKLAMAYI YAPTIKLAR:

yor. Ertesi gün de nöbetçi polis, kızla birlikte ortadan kayboluyor. Olay duyulunca halkın zoruyla arama başlıyor ve 3 gün sonra bir evde kız bulunuyor. Ancak polisin kaçtığı görülüyor. Davacı olmak isteyen kızın ailesi tehdit edildikçe susturuluyor ve olay kapatılıyor.

"Buna benzer bir diğer olay, 90 yaşındaki bir babanın genç kızının gece silah zoruyla bir polis tarafından evinden zorla alınmasıyla başlıyor. Gene bir süre sonra polis yakalanıyor. Ancak bu sefer de 90 yaşındaki baba karakola alınıp tehdit ediliyor ve davadan vazgeçiriliyor.

"Bir başka olay: Kumarda kaybeden polis silahını çekiyor ve onun arkadaşlarını yat-kalk talimi yaptırarak karakola getiriyor; "benim karşımda nasıl olur da kazanırsınız" diye copluyor.

"Gece işinden çıkıp evine giden bir işçi, "polis arabasına durması için el kaldırdı" diye dövülerek baygın bir vaziyette evinin önüne atılıyor.

"Bu birkaç örnek Tunceli'deki yönetimin niteliğini ve Tunceli halkının nasıl bir baskı ve tehdit altında olduğunu göstermesi bakımından yeterli kanıtlar olsa

gerek. Sadece Tunceli içinde değil, bu bölgede genel olarak benzeri uygulamaların yapıldığı da gene herkesçe biliniyor.

"Belediye Başkanı Süleyman Kırmızıtaş bu ve benzeri örnekleri vererek olayı protesto ediyor ve halkı sükunete ve birliğe davet ederek provokatörlerin oyunlarına gelinmemesini istiyor.

"Bu toplantının hemen sonrasında, Belediye binasının önünde şiddetli bir patlama oluyor. Belediye binasının ve çevredeki binaların camları kırılıyor. Görgü tanıkları patlama öncesinde bir grup polislin belediye önünde dolaşarak küfrederek boşalttığını ve alan tamamen boşaldıktan sonra patlamanın olduğunu söylüyorlar. Olayın diğer bir yanı da, patlamalardan sonra patlayıcı maddeden hiç bir artığın çevrede bulunamaması. Bu da, olayın profesyonelce yapıldığının diğer bir kanıtı."

OYUN İÇİNDE OYUN

"Bu ikinci patlamadan sonra polisler, tekrar şehir içine dağılıyorlar; ellerinde

Saldırıları TIP'i durduramayacak

Türkiye İşçi Partisi'nin kısa sürede yurt çapında örgütlenmesi, gerici çevreleri tedirgin ediyor. İşçi ve emeççi sınıfların örgütlü bir güç haline gelmesi, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin her geçen gün yeni mevziler kazanması, demokrasi düşmanları tarafından zorbalıkla önlenmeye çalışılıyor. Toplumun demokratikleşmesi yolunda Türkiye İşçi Partisi'nin, işçi ve emeççi sınıfların haklarını titizlikle savunması, TIP'i gerici saldırganların boy hedefi haline getiriyor.

Bunun en son örneklerinden biri TIP Üsküdar İlçe lokaline yapılan saldırıdır. İlçe binası 15 Ocak'tan bu yana (18/19 Mart ve 3/4 Nisan geceleri) üçüncü kez saldırıya uğradı.

İstanbul II Kongresi'nden önceki gece yapılan ilk saldırıda kapıyı keski ile zorlayan saldırganlar lokalde bulunan masayı devirmişler, duvara "kahrolsun pasifistler" ve "yaşasın ilkö" yazmışlar, evrakları yere saçmışlar ve duvarlardaki afişleri yırtmışlardır. Olay karakola ve savcılığa (hazırlık 977/9) sayılı başvuruyla bildirilmiştir.

18/19 Mart gecesi ilçe lokalinin kapısı, üzerine dökülen yanıcı bir maddeyle yakılmıştır. Bu olay da karakola ve savcılığa bildirilmiştir.

3/4 Nisan gecesi ise ilçe lokalinin kapısı açılmış, içeriye giren saldırganlar eşyaların üzerine aynı yanıcı bir madde dökerek masa, sandalye ve açıkta bulunan defterleri, takvimleri ve dolabı yakmışlardır. Floresan lambaları da kırmayı ihmal etmeyen saldırganlar daha sonra da kapıyı yakmışlardır. Bu olay da karakola ve savcılığa bildirilmiştir.

Bildirim yapıldıktan iki saat sonra olay yerine gelen polislerin sadece hasar tespiti yaptıkları, bütün Üsküdar semtinin yanmasına neden olabilecek böyle bir girişimi, bir siyasi partiyeye yöneltilen böyle bir saldırıyı, sadece hasar tespiti ve tutanak hazırlamakla geçiştirmek istedikleri görülmüştür.

Saldırılar bununla da kalmamıştır. Olayı protesto için Üsküdar İlçe örgütü 10.000'i aşkın bildiri dağıtmıştır. Bildiri dağıtım sırasında çarşı içinde önceden barikat kuran faşist saldırganlar, bildiri dağıtan partililer üzerine yağmurlu ateşi açmışlardır. Bu sırada Parti üyesi Mustafa Koca, kol ve karnı boşluğundan ağır bir şekilde yaralanmıştır. Aynı anda 40-50 civarında polis bildiri dağıtan partilileri yakalayıp, nezaret altına almışlardır. Saldırganlar ise olaydan 45 dakika geçmeden tekrar çarşıda toplanıp etrafa ateş etmeye başlamışlardır. Polis ise olaya seyirci kalmış, saldırganları değil, saldırıya uğrayanları yakalamaya çalışmıştır.

GENEL BAŞKAN BORAN, YARALANAN PARTİLİNİN BAŞINDA

Bunun üzerine bir basın bülteni yayımlayan TIP İstanbul İl Başkanlığı, Mustafa Koca'nın sağlık durumunun ciddiyetini koruduğunu belirterek, saldırganların "ellerini kollanıp sallayarak" olay yerinden ayrılmalarına göz yummanın güvenliğini kuvvetlerini kinmiştir. Ayrıca bülte, saldırganlar ile MC'nin elele olduğu açıklanarak şöyle denilmiştir:

"MC iktidar, saldırılar ve cinayetlerin yaratıldığı bir ortamda seçimlerden kârı çıkabileceği hesabında. Demokratik güçleri, işçi ve emeççi sınıfların direbileceği hesabında. Oysa aldanıyor. Hiç bir saldırı ve kanunsuzluk Türkiye İşçi Partilileri yıldıramayacak, işçi ve emeççi sınıfların bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini durduramayacaktır.

"MC iktidar ve partileri her ne yaparlarsa yapsınlar, hak ettikleri cevabı önmüzdeki seçimlerde İstanbullu işçi ve emeççi kitlelerden bir kez daha alacaklardır."

SEÇİM HAZIRLIKLARI

TUNCELİ'DEKİ OLAYLAR HAKKINDA AYRINTILI HABERLER DERGİMİZ BASKIYA GEÇTİĞİ SIRADA ELMİZE ULAŞTIRILAN DA HA HABERLERE ÖNÜMÜZDEKİ SA-YIDA YER VERECEĞİZ.

tomsonlan, küfrederek, havaya ateş ederek halkı dağıtmaya başlıyorlar.

"Tunceli'nin bir hakimi var. Adı, Kral Erkan. Sadece yasalara uygun davranması, halk tarafından sevilmesine yetiyor. Bu sırada bir lokantada oturuyor. Galiz küfürlerle içeri giren sarhoş polisi durduruyor. Ancak, dışarıda hazır bekleyen diğer polisler derhal müdahale ederek Hakim Kral Erkan'a saldırıyorlar. Lokantada oturan halktan kişileri araya gerek hakimi polislin elinden alıyorlar. Ve polis gerilemek zorunda kalıyor. İşte tam bu sırada, olayların içinde açıkça tavır almaktan çekinmeyen Vali Kemal Bozbaş'ın peşisıra, Emniyet Müdürü Ahmet Tulumbacı ve bir jandarma yarbay içeri giriyorlar. Polisler ise lokantanın içinde ve dışarda havaya ateş etmeye devam ediyorlar.

"Vali elinde tabancasıyla Hakim Erkan'ın üzerine yürüyor, 'olayların sorumlusu senin, anarşistlerin başını sen çekiyorsun' diyerek küfrediyor. Hakim Erkan ise, 'olayların kimin çıkardığı açıkça görülüyor' diye cevap veriyor. Bu sıra lokantada bulunan Mühendis Hüseyin Gültekin ve diğer halktan kişileri valiye protesto ediyorlar. Bunun üzerine Vali, 'Ben bu halkın anasını avradını...' diye küfürlerine devam ediyor ve Hakim Erkan'ın üzerine saldırıyor. Vali, Emniyet Müdürü ve Jandarma Yarbayı birlikte, Hakimi yaka paça dövüp söverek dışarı çıkarıyorlar."

YASALARA SAYGILI BİR KOMİSER

"Polis Komiseri Selim Odabaşının Hakim Kral Erkan gibi yasalara saygılı olmaktan gayri hiç bir 'suç' yok. Halka karşı özel gayretçilik içinde değil, diğer bazıları gibi Tunceli halkına düşmanca bakmıyor. Elbette bu niteliği Vali ve Emniyet Müdürü tarafından biliniyor. Üstelik bir 'suç' daha işliyor: Hakim Erkan ve Mühendis Hüseyin Gültekin'in karakola götürülmesi sırasında daha fazla

dövülmelerine mani oluyor.

"Vali, Emniyet Müdürü ve diğer etkili ve yetkili kişiler işte bu komiser Selim Odabaş'ı çağırarak nezarete alınmış olan Hakim Erkan'ın dövmesi için emir veriyorlar. Komiser Selim emir kulu. Yasalara saygılı davranmanın, yöneticileri karşısında kendisini kötü kişi yaptığını yeni yeni öğrenecek. Buna karşı direnci ise bilinci oranında. Ya dövecek, ya meslekten olacak. Gıdıp Hakim Erkan'ın gözüne bir yumruk atıyor. Ne bilsin bu

yumruğun kendisini cezalandırma operasyonu olduğunu. Nitekim ertesi günü Mühendis Hüseyin Gültekin ve daha birkaç kişi ile birlikte Komiser Selim, Hakim dövmelemlerini tutuklanıyorlar.

"Şehir içindeki terör ise sürüyor. Çeşitli işyerlerine ve dükkanlara baskınlar düzenleniyor. Lokantalardaki yemekler sokaklara dökülüyor. Esnaftan kişiler dövülüyor, sövülüyor, çeşitli biçimlerde hakaret ediliyor. Tunceli'de ne can, ne de mal güvenliği kalıyor. Polis eliyle ya-

ratılan terör ve kıskırtma duracak gibi değil. Bunun üzerine bütün esnaf dükkanlarını ve işyerlerini kapatarak Vali'ye ve polisi protesto ediyor. Tunceli geçtiğimiz günlerde böylece sessiz, ama kararlı bir direniş içine giriyor.

"Belediye Meclisi ise toplanarak olayı ilgili makam ve mercilere duyurarak protesto etti ve tedbir alınmasını istedi."

CHP NE YAPIYOR?

"Olayların hemen ertesinde oradaydık. CHP'den ise olaylar başlayalı 4 gün olduğu halde hiç bir ses yoktu. Ancak TİP heyetinin Tunceli'de olduğunun duyulması üzerine CHP parlamenterleri teşkil edilmiş hareketi geçebildi. Kapalı kapılar ardında neler konuşuldu, orası bilinmiyor.

"Bütün bunlar hiç kuşkusuz emekçi kitlelerin dikkatinden kaçmıyor. Anadolu'nun Batısında da işçi sınıfına 'düzen değişmelidir' diyen CHP, Güneydoğu'da düzenin adamları tarafından temsil ediliyor. Ve yoksul kitleler her geçen gün bu durumun bilincine vanyorlar."

UMUDUMUZ İŞÇİ SINIFI

"Türkiye İşçi Partisi'nin örgütsel gücü ve savunduğu ilkeler, en uzak yörelerde bile şimdiden yeniden dikkatleri toplamaya başladı. Sınıf mücadelesinin hedefleri işçi emekçi kitleler tarafından her geçen gün biraz daha derinden kavranıyor. Örneğin Tunceli'de Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu, hakim çevrelerin daha şimdiden başlaça kaygusu haline geldi. Ve artık herkes hesabını TİP'e göre yapıyor. Partimizin öncülüğündeki işçi sınıfı, Güneydoğu'daki ırkçı-şoven baskılar altında inleyen emekçi kitlelerin demokratik haklarının geliştirilmesinde ve sosyal kurtuluşlarında her geçen gün biraz daha umut haline gelmeye başlamıştır. Bunu anlayabilmek için hakim çevrelerin telaşını görmek yeterli."

DOĞU HALKI TAHRİKLERE KAPILMAYACAK

Hangisi çözüm?

MUSTAFA KARADAĞ

Genel olarak Türkiye'de yaşanan siyasal gelişmeler, bazı bölgelere yansırken, bu bölgelerin özellikleri nedeniyle yeni boyutlar kazanmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu bölgeleri aklı geliyor hemen. Bu bölgelerimizde, uzun bir geçmişli olan ırkçı-şoven baskılar uygulanıyor. Ancak bu denli geri gitmeden, yakın geçmişteki olaylara bakmak, bir fikir edinmek için yerli. 1965'lerden başlayarak Güneydoğu Anadolu bölgesinde askeri birlikler tarafından sürdürülen terör ve sindirme yeni boyutlar kazanıyor. "Suçluların yakalanması" adına geniş köylü yığınlarına uygulanan baskılar biliniyor. Komando baskınlarında köylülerin çırpılıp soyularak köy meydanlarında dövüldüğü, ağır hakaretlere maruz bırakıldığı biliniyor. Yüzerce yıllık köy adları değiştirilerek, ırkçı-şoven politikaların ilginç örnekleri veriliyor.

Devletin can güvenliğini sağlayamadığı bölgede, halk kendi güvenliğini kendisi sağlama yoluna gitmektedir. Halen etkinliklerini sürdürebilen feodal kurumların da etkisi ile bu güvenlik sağlama eğilimi, çelişkinsini de beraberinde getiriyor. Güvenlik adına, kargaşa doğuyor bölgede. Güvenlik kuvvetlerinin "çalışma"larına karşın bugüne değin bölgede örneğin büyük bir silah kaçakçısının yakalandığı duyulmamıştır. Tersine, bunların suçu masum ve yoksul halka ödetilir.

Zulüm, gasp, zorbalık ve saldırganlıkla bir ölçüde ayakta durabilen feodal ilişkiler, tarım kesiminde gözlenmektedir. Burjuvazi, bu ilişkilerin sürmesinde, kendi sinifsal çıkarları açısından yarar görmektedir. Bu bilinçli politika sonucunda kimi bölgelerde aşiret yapısı çözülememekte, halk gerçek düşmanları ile mücadele edeceği yerde birbirini kırmaktadır.

Sorunların böylesine ağır bir şekilde içte geçtiği, karmaşılaştığı bölgede kurtuluş için gösterilen çözüm yolları arasında bilimsel sosyalizme ters

akımların zararlı etkileri de hayli önemlidir.

Bu yanlış görüş ve eğilimleri başlıca iki öbekte toplayabiliriz: Birinci öbekteki ortak yanı, işçi sınıfından kopukluk, maceracılık, bireysel terör eğilimi. Bu kesim, girebildiği, her yere küçük burjuva maceracılığının tohumlarını saçarken, aynı zamanda "karşı çıktıkları" anti-demokratik, çağdışı koşullardan da yararlanmaktadır.

Milliyetçilik, ikinci bir yanlış uç. Özünde milliyetçiliği taşıyan görüşler, bölgedeki ırkçı-şoven baskılardan yola çıkarak, yani doğru bir gözlemlenme yola çıkarak, bilimsel sosyalizm adına bilimsel sosyalizm dışı sonuçlara varmaktadır. Bu kesim de karşı uçta ama özünde aynı milliyetçilik anlayışı ile, başka bir deyişle yine burjuva milliyetçiliği ile kurtuluş yolunu bulduğunu sanmaktadır.

Bölgede dikkati çeken çarpıcı olgulardan biri de ağaların siyasal tavırları. Ağa ailelerinin çoğu, bireylerini bilinçli olarak çeşitli siyasal partilere dağıtmışlardır. Hatta bu ailelerin bazı genç bireyleri, bazı küçük sol p...olar içinde yer almaktadırlar. Ağalık kurum, her siyasal kurum ve gelişmeden yararlanma olanağını böyle sağlamaya çalışmaktadır.

Bölgenin özel koşullarından hareketle de olsa, ortaya çıkan yanlış görüş ve hedefleri içine barındırmak gerekiyor. Genel olarak Türkiye için geçerli olan bakış açısı, özel olarak Doğu ve Güneydoğu için de geçerlidir: İşçi sınıfı sosyalizmi. Topraktaki geri ilişkilerin ortadan kaldırılması, ancak işçi sınıfının politik öncülüğünde yoksul köylü yığınlarının işçi sınıfı ile birlikte mücadelesi ile olanaklıdır. Sömürüden, baskından, zulümden arınmış bir toplum düzeni için köklü çözüm budur. Halkın ulusal kültür kaynaklarının tahribattan, yok edilmekten kurtarılması da ancak böyle mümkündür.

Sosyalizme, işçi sınıfının öncülüğüne bağlanmayan hiç bir hareket ne politik, ne ekonomik, ne de ulusal hiç bir kazanım elde edemez. Bilimsel sosyalizm böyle diyor, tarih de kanıtıyor.

SOSYALİST HAREKETİ SOSYALİSTLER

ZEKİ KILIÇ

İşçi sınıfı partileri, sınıfsal mücadele araçlarından hiçbirini peşin olarak reddetmezler. İşçi sınıfının burjuvaziye karşı verdiği ekonomik ve politik mücadelenin içinde bulunduğu somut koşullar, mücadele araçlarından birinin veya birkaçının kullanılmasını gerektirebilir. Ancak bu durum, diğer mücadele araçlarının hiç kullanılmayacağı anlamına gelmez kuşkusuz. Tam tersine, belirli bir dönemde ya da belirli koşullarda hiç kullanılmayacağı sanılan bir araç, hiç "umulmadık" bir zamanda gündeme girer. Bu durumda, bu aracın kullanılmaması halinde, işçi sınıfı hareketi ulaşmış bulunduğu noktadan gerilere gidebilir.

Bu nedenle, somut koşulların öngöreceği her aracın gerek görüldüğünde duraksamaksızın ve zamanında kullanılabilir duruma getirilmesi, işçi sınıfı hareketinin en temel görevlerinden birisidir.

PARTİ VE MÜCADELE ARAÇLARI

İşçi sınıfının çeşitli mücadele araçları sürece içerisinde oluşturulur, ya da sağlanır. İşçi sınıfı partilerinin gücü, tek tek kademeleri ve üyeleri, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalist mücadelesinin bütünlüğünü kavramalarına, ve bu bütünlük içerisinde etkinliği ve ağırlıklarını duymalarına bağlı olarak oluşturulabilir. Her an kullanılmaya hazır duruma getirilebilir.

Yine bu süreç içerisinde parti kademe ve üyeleriyle bunların çalışmalarına güven duyan geniş sempatican kitlelerin ve sağlanan ya da hazır duruma getirilen araçların, hangi somut durum ve koşulda nasıl ve ne için kullanılması gerektiğinin bilinip öğrenilmesi sağlanır.

Boylece parti, kullanılmak durumunda olan araçlardan herhangi birini ustaca kullanarak saptadığı hedefe ulaşır. Yani parti, işçi sınıfı ve emekçi kitleler açısından bir silah olmuştur artık.

ÖNCE PARTİ

Türkiye İşçi Partisi I. Büyük Kongresi, merkez kademesinin kongreye sunduğu çalışmaları, raporları, karar tasarılarıyla ve delegelerin yönelttikleri eleştirilerin düzeyi ile gerçekten de böyle bir süreci yalnızca başlattırır değil, sürecin sürekliliğini sağlayan çelik bir iskeletin varlığını da kanıtladı.

Eski TIP hareketinin tüm yanlışları ve eksiklikleri geçmişin çürümüşlüğüne terk edilmişti. Delegelerin tümü, şu ya da bu demokratik kitle örgütünü ya da hareketinin içindeydiler. Ancak delegelerden bir teki bile, partilerinin kongresinde, içinde buldukları kitlesel hareketin ufku ile sınırlı hareket etmiyordu. Türkiye İşçi Partisi I. Büyük Kongre delegeleri, partilerinin ufku ile değerlendiriyordu demokratik kitle örgütlerini ve hareketlerini. Bir başka deyişle, sendika yöneticisi ve sendikacı işçi sendikacı olarak Doğu ve Güneydoğu'da ırkçı şoven baskılara karşı verilmekte olan demokratik mücadelenin içinde yer alanlar Doğu'lu olarak; öğrenciler, teknik elemanlar yalnızca öğrenci ya da teknik eleman olarak bulunuyorlardı kongrede ve bu niteliklerini ileri sürmüyorlardı. Delegelerin tümü partili-

diler. Partililikleri, öne çıkan her sorunda, her tartışmada ön plana çıkıyor, sorunların somut çözümlemesinde mihenk taşı ya da değer ölçüsü yalnızca partinin değer ölçüsü oluyordu.

Artık, eski TIP'te yer yer görülen önce sendikacı, Doğulu, öğrenci ya da teknik eleman olmak, yerini, önce partili olmaya bırakıyordu.

Bu gerekli ve zorunlu durum, Türkiye İşçi Partisi'nin sağlıklı gelişimini izlemeyen veya izlemek istemeyenler bakımından yararlı oldu. Çünkü Türkiye İşçi Partisi kongresinde hiç bir delege ya da üye içinde yer aldığı demokratik kitle hareketinin ve örgütlerinin kendilerine sağladığı özel konumu, örgütsel ya da kitlesel kariyeri parti hareketine karşı bir pazarlık öğesi haline getirmiyordu. Tersine, böyle bir kariyer ya da kişiliği, partili olma kişiliği içinde eritiyor, yok ediyordu.

SAPMALARIN KAYNAĞI

Türkiye İşçi Partisi I. Büyük Kongresinde odaklaşan bu yüksek düzeye elbette kolay ulaşılmadı.

Bu sağlıklı gelişimin başlangıç tarihi Mayıs 1975 değildir. Yine aynı şekilde varılan yer, düzeyin ya da yükselişin son noktası değildir. Daha ileri noktalara ulaşabilmeyen yolu, geçmiş ve yaşanan dönemi doğru saptamak: bu değerlendirmenin ışığı altında çözüm yolları ve araçlarını doğru saptamak, hazırlamak ve kullanılmasını en yetkin bir biçimde gerçekleştirmekdir.

İşçi sınıfı partilerinin mücadele tarihinde görülen tüm sapmaların kaynağında, somut koşulların öngördüğü mücadele araçlarının saptanması ve bu araçların şu ya da bu gerekeceği ile reddedilişi, fetişleştirilerek mutlaklaştırılması ya da küçimsenmesi yatmaktadır.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİ İÇERDEN ZAYIFLATMAK

Türkiye İşçi Partisi'nin 1961 yılından bu yana verdiği mücadeleyi kemiriyen amaçlayan sapmaların oluşmasına neden olan anlayış, uygulanabilir mücadele yöntemlerinin küçimsenmesi, yok sayılması ya da abartılmasından kaynaklanmıştır.

Elbette, bu sapmaları yalnızca işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan politik hareketine ters düşen kişi ya da grupların subjektif niyetlerine bağlamak yanlıştır. Her toplumsal olayda olduğu gibi, işçi sınıfı hareketine ters düşen akımların temelinde de sınıf çıkarları ve hesapları yatar. Burjuvazinin işlemez hale getirmek, onu kendisine karşı kullanılabileceği araçlardan yoksun bırakmak istemesi, sınıf olarak iktidarı sürdürülebilmesinin temel koşuludur.

Bu temel koşulun hayata geçirilmesi için mücadele vermek, burjuvazi açısından her zaman açık terör ya da cepheden saldırıyla mümkün olamamaktadır. İşte bu nedenle, işçi sınıfı hareketini içerden zayıflatmaya yönelik çabaları boş çıkartmak ve etkisizleştirmek mücadelesi, sosyalist hareketin sürekli gündem maddesi olmak durumundadır.

Bu temel koşulun hayata geçirilmesi için mücadele vermek, burjuvazi açısından her zaman açık terör ya da cepheden saldırıyla mümkün olamamaktadır. İşte bu nedenle, işçi sınıfı hareketini içerden zayıflatmaya yönelik çabaları boş çıkartmak ve etkisizleştirmek mücadelesi, sosyalist hareketin sürekli gündem maddesi olmak durumundadır.

İKİ CEPHEDEN SALDIRI

Parlamentoyu, sosyalist hareket için bir vitrin olarak kullanmak aracı, 1971 öncesi Türkiye İşçi Partisi hareketinde küçümsenerek etkisizleştirilmeye çalışılmıştı.

"Parlamentarizm" yaftası ya da suçlamaları o dönemde objektif olarak bu aracın işlevini görelî olarak da olsa azaltmıştı. Yine, bu aracı olduğundan farklı bir işlevi varmışçasına ortaya koyarak seçimlere katılma ve parlamentoya girme aracını abartanlar da bu silahın etkisizleşmesini bir başka cepheden sağlamaya yöneldi. 1971 öncesinde politik hareket, her iki yanlış eğilim ile de mücadele etti.

SOSYALİSTLERİN BAKIŞ AÇISI

Türkiye İşçi Partisi bugün de aynı amacı gerçekleştirmek için, biçim ve boyutları farklı sapmaların etkisizleştirilmesi mücadelesini veriyor.

Dün nasıl seçimlere katılmanın "alternatif" olarak "silahlı mücadele" ya da benzerleri gösterildiyse bugün de "CHP'nin koşulsuz desteklenmesi" alternatif araç olarak ileri sürülüyor. Sosyalist hareket, dün zaman ve koşullar açısından mümkün olmayan araçları öneren anlayış sahipleri ile mücadele ederken, nasıl ki, söz konusu yöntemleri hiç kullanılmayacak araçlar olarak değerlendirmemiş ve bu anlamda reddetmemişse; bugün de seçimlere katılmamayı öneren ve CHP'yi koşulsuz olarak desteklemek isteyen anlayışlarla mücadele ederken, CHP'yi ve onun desteklemeyi de onlar gibi değerlendirmemektedir.

Türkiye İşçi Partisi, CHP'ye seçimlerde izlenecek yol konusunda da ortaklaşa hareket edilebileceğini açıkladı. Söz konusu ortaklaşa hareket, CHP'ye oy vermek biçiminde de saptanabilir. Ancak, neyin karşılığında? Elbette ki, sorunun karşılığı, bu aracın kullanılmasında değildir. Karşılık, birlikte hareket etmek, işçi sınıfı ve müttefik emekçi kitlelerin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini bugünkü gibi seçime gitmeye göre, daha ileri götürebilmektir. Başka bir deyişle, sosyalist hareketin bu silahını, bu aracını köreltmek değil, daha bir bilemek ve etkinleştirmektir. Kendisine sosyalist diyenlerin, işçi sınıfı hareketinin ekonomik, demokratik ve politik araç ve yöntemlerine bakış açısı bu olmak gerekir.

DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNİN BÜTÜNLÜĞÜ

Partiler, demokratik kitle hareketlerinin ve örgütlerinin mücadelesini yürütürken ya da yönlendirirken, yalnızca bir demokrat, yalnız-

İŞÇİ HAREKETİNİN ÇİZGİSİNİ KİTLELER BELİRLER

ca bir ilerici gibi davranamazlar. Onlar, butundukları her yerde partili olmak, partili olarak üzerlerine düşen görevleri her koşulda yerine getirmekle yükümlüdürler. Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın "24 saat partili olmak" gereğini vurgulayan sözünün amacı, budur.

Parti üyeleri, demokratik kitle hareketleri içindeki ağırlıklarını artırdıkça, dolayısıyla öncü olma durumuna geldikçe, demokrasi mücadelesi sosyalist mücadele eksenine yaklaşır. Giderek, bu eksenle bütünleşir.

Kitleler, kendiliğinden çıkarlarının savunulmasında olması gerekeni göremezler ya da bulamazlar. Olması gerekenin kitleleri içerisinde bilinçli bir sabırla, yani parti sabrı ile ve sürekli olarak anlatılması, propaganda ve ajitasyonun vazimması, ancak ve yalnızca demokra-

tik mücadelenin ve sağlanabilecek mevzilerin kalıcılığı, daha ileri mevziler için araç kılınmasını gerçekleştirir.

Bu yapılmadıkça, sosyalistlerin demokrasi mücadelesinin en tutarlı savunucuları olduğu gerçeği kenara itilmiş ya da havada kalmış olur. Tutarlılık, partilerin, demokrasi mücadelesi içinde önerdikleri doğru çözümlerle, alacakları doğru tavırlarla kitleler nazarında güven kazanmaları, bu güvene dayanarak kitle hareketlerinin yürütüm ve yönlendirilişlerinde görev almalarıyla mümkündür. Dar anlamda bu gerçek nasıl reddedilemezse, geneldeki bir demokratik mücadele açısından, hele bu demokratik mücadele politik amaçlı ise, bu mücadelenin dışında olmayı önermek, en hafif deyimle burjuvaziye, işçi sınıfı hareketinin serbesti alanını daraltmak ya da bu alana mev-

cut haliyle ihata duvarı çekmek fırsatı vermek demektir.

ARAÇ VE AMAÇ

İşçi sınıfı partileri, parlamento mücadelesini mutlaklaştırmadan, bu mücadeleye olması gerekenden daha fazla değer vermeden ele alırlar. Yani, işçi sınıfı partileri, parlamento mücadelesini burjuvaziye politik planda kuşatma amacını gerçekleştirilmeye yönelik olarak kullanırlar.

Ancak işçi sınıfı partileri, bu amacı gerçekleştirmek kadar, seçimlere katılmayı; seçimlerin olduğu dönemlerdeki çalışmalarından beklenen sonuçları almayı da önemserler. Parlamento mücadelesinin, parlamento dışı mücadele ile bütünleşmesi ancak bu süreç, bu boyut ile değerlendirilebilirse gerçeklik kazanabilir, kalıcı ve sağlıklı sonuçlar sağlayabilir.

HANGİ OLANAKLAR?

İşçi sınıfı hareketinin en büyük yığınsal eylemlerinden bir de genel grevdir.

Genel grev, parti çalışmalarının, partili olarak görev yapmanın en üretken ortamından oluşur. Böyle ortamlar, kitleler açısından, kadroları sınava tabi tutmaktır. Kişilerin ve kadroların, bu anlamda sicilleri, teziyeleri tutulur. Olumlu teziye alanların, daha sonraki eylemlerin yönlendirilmesinde etkili olması, bu açıdan rastlantı sayılmamalıdır.

Seçimler, ülke çapında tüm işçi sınıfı ve emekçilerle diğer katmanların yığınsal olarak katıldıkları politik amaçlı bir demokratik harekettir. Doğru öneriler götürmek, anlatmak, bu doğrultuda propaganda ve ajitasyon yapmak; hiçbir normal dönemin oluşturamayacağı çalışma koşullarının sağlar.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİ HAPSEDİLEMEZ

İşte söz konusu olan, bu koşulların somut çözümlenmesi işığında bu aracın en etkin nasıl kullanılacağıdır. Yoksa sorun, bu aracın "kullanılıp kullanılmaması" değildir.

Bu konuda uzun süredir yapılmakta olan tartışmaların ve koparılan fırtınalarla birlikte gelen kraldan çok kralcı tavırların amacı, sosyalist hareketi ve onun politik düzeydeki örgütü Türkiye İşçi Partisi'nin böylesine görüşlerle örülecek duvarlar içine hapsetmektir. İşçi sınıfının politik hareketinin hapsedilebileceğini zannedenler, yaptıkları tartışmalarla yalnızca kendilerinin tutsak olar burjuvaziye teslim edeceklendir.

Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlerle ilgili tavrı, Türkiye'de sosyalist hareketin önemli bir dönemini simgeliyor. Bu tavrı, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin, sosyalist mücadele eksenine oturtulması sürecini mutlaka kısaltacaktır. Buna engel olmaya, burjuvazinin ve onun değirmenine su taşıyanların gücü yetmeyecektir.

Antikomünizm dayalı propaganda ve yordakçıları

CHP Bursa mitingi önceki hafta sonunda yapıldı. CHP il örgütü, basına yansıdığı gibi, mitinge gerçekten iyi hazırlanmıştı. Afişleme, bildiri ve diğer çalışmalar mitingden çok önce başlamıştı. Bu arada, Bursa'daki CHP'li işçilerden bir bölümü o akşam polis tarafından göz altına alındı. Göz altına alınan işçiler, CHP il örgütünün kendileri ile hiç ilgilenmediğini daha sonra "üzülerek" dile getireceklerdi.

CHP'LI İŞÇİLER MİTINGE HAZIRLANIYOR

Bursa'da işçiler üzerinde oynanan oyunlar, Türk-İş'e bağlı Türk-Metal sendikasının çevirdiği dolaplar, YÜRÜYÜŞ okulları tarafından biliniyor. CHP Bursa mitinginden önce, Bursa işçileri Türk-Metal'in yeni bir oyununu, işçiler adına sahte giriş işleri doldurduğunu açığa çıkarılmıştı.

Bursa işçileri karşılaştıkları bu türden somut sorunlar, bir de CHP mitinginde dile getirmek istiyorlardı. Mitinge toplanacak kalabalığa işveren oyunlarını etkin bir biçimde kendi ağızlarından duyurmak istiyorlardı.

İşçilerin miting öncesi hazırlıkları bir başka gerçeği daha ortaya çıkardı: CHP'li ve sosyalist işçilerin kardeşçe dayanışmasını. Gerçekten de CHP'li işçiler mitingde hangi sloganları katılacaklarını, bu sloganların saptanmasını bilincini ve kararlılığını bildikleri sosyalist işçilere bırakmışlardı. Ortaklaşa bir çalışma ile iki büyük slogan yazıldı: "Referandum Hakkimız-Mako işçileri-DİSK-Maden-İş" ve "MC Düşürülmelidir"

İşçiler bu iki sloganın miting alanında iki direk arasına asılması için CHP'li yetkililerden izin ve yardım istediler. CHP'li yetkililer pek istekli değillerdi bu sloganları görmeye. Önce, "DİSK ve Maden-İş yazılarını çıkarmı öyle asın" dediler. İşçiler ise kararlı idiler. Verdikleri cevap, "ya olduğu gibi asarız ya da hiç asmayız" idi. Bunun üzerine CHP'nin miting yetkilileri kendi aralarında tartışıp bu sloganların asılabileceğine karar verdiler.

SALDIRILAR

Miting öncesi CHP'liler Bursa'nın çeşitli semtlerini dolaşıyorlar. Bunlardan bir grup, Bursa'nın Davutkadı semtinde faşistlerin saldırısına uğruyor. CHP'lilerin bulunduğu minibüsü taşıyan sopalı saldırıya geçen faşistler, daha sonra 16 Eylül direnişi nedeni ile işten at-

lan CHP'li Ramazan Adiloğlu'nu başından ve yüzünden yaraladılar. Hastaneye kaldırılan Adiloğlu'na gerekli müdahale hastanede yapıldı. Halen hastanede bulunan Adiloğlu'nun sağlık durumu iyiye gidiyor.

İLGİNÇ BİR TARTIŞMA

Sonra miting günü geldi. Mitinge 100 bine yakın bir kalabalık katılmıştı.

DİSK 8. Bölge Temsilcisi tarafından hazırlanan bir bildiri, miting öncesinde Bursa'da çeşitli işyerlerinde dağıtılmıştı. DİSK miting için çok sayıda "Faşizme geçit yok" sloganı hazırlamıştı. Bunun yanı sıra Bursa işçileri, "141-142'ye hayır", "referandum yasallaşmalıdır" pankartları ile mitinge katılmak üzere alana doğru yürüyorlardı.

Ellerindeki pankartlarla miting alanına doğru yürüyen işçilerin önü, başta Ali Topuz olmak üzere CHP'li görevliler tarafından kesildi. Ali Topuz açıkça "faşizme geçit yok" pankartlarının indirilmesini istiyordu. İşçiler pankartları indirmemekte direnince işin içine Bursa'daki DİSK yetkilileri girildi. Bu görevlilerden Sıtkı Coşkun ve Kemal Daysal, CHP'lilerle tartışmaya koyuldu. "Bu sloganlarla mitinge katılmayacağımı" söyleyen Ali Topuz, DİSK yetkililerini "sizleri Kemal Türkler'e şikayet edeceğim" diye tehdit edince, bu görevlilerin verdiği cevap hayli ilginçti: "Biz de sizi Bülent Ecevit'e şikayet edeceğiz."

CHP'LİLERİN DEDİĞİ OLUYOR

Daha sonra, nitelikleri bilinen CHP'lilerden Zeki Alçın ve Suha Akıncı'nın da tartışmaya katılması ile olay büyüyor. CHP'liler, işçilerin üzerine yürümeye kalkıyorlar. İşçilerin direnmesine rağmen DİSK görevlilerinden Kemal Daysal teslim oluyor ve "Faşizme geçit yok" pankartlarını topluyor. Sendikaya geri gönderiyor. Olaylar, miting görevlisi işçilerin gözü önünde cereyan etmektedir. Olup bitenler üzerine, görevli işçiler görev kolluklarını yere atarak diğer işçilerle birlikte, hep bir ağızdan "Faşizme geçit yok" sloganını haykırıyorlar.

Miting alanına, CHP Gençlik Kollarından sonra IGD'liler giriyor. IGD'lilerin ellerinde DİSK imzasını taşıyan "İleri bir demokratik düzen için" pankartı vardır. IGD'lilerin attıkları sloganlar da ilginç. Bunlardan biri, alana girerken sürekli olarak tekrarladıkları "halkçı Ecevit" sloganı.

BURSA İŞÇİLERİ: OLANLARI UNUTMAYACAKLAR

IGD'lilerden sonra Maocular giriyor miting alanına. CHP'li görevliler kalabalığı açarak, Maocuların ön saflarda bir yer bulabilmesi için özel bir çaba gösteriyorlar. Maocular, miting sırasında sürekli olarak "Ne Amerika, ne Rusya" sloganını atıyorlar.

İşçiler CHP'li görevlilere "faşizme geçit yok" sloganını yasaklayıp ne Amerika ne Rusya sloganını desteklemelerinin gereğini" soruyorlar. Cevap Zeki Alçın'dan geliyor: "Atılan bu sloganın yanlış bir yanı yok ki..."

Bu sırada göğüslerinde Ecevit resimleri ve altok rozetleri bulunan kişiler, "İlerici Yurtsever Gençlik" dergisini satmaktadırlar.

ANTİKÖMÜNİZM NASIL YAPILIR?

Miting sırasında "kahrolsun Amerika" sloganı da atılmaktadır sürekli olarak. Ecevit, konuşurken bu slogana da müdahale etme gereğini duyuyor. Müdahale ederek şunları söylüyor: "Suç Amerika'nın değil, Amerika'da boy boy resim çektirenlerindir."

Ecevit'in konuşmasının dikkati çeken en belirgin özelliklerinden biri de sosyalist ülkelere duyduğu düşmanlığı dile getirmesi oldu. Ecevit'in öneme

üzerinde durduğu temalardan biri "sosyalist ülkelerde sendikacılığın olmadığı" görüşü oluyor. Demirel'in yıllardır işlediği kaba antikomünizmi Ecevit böyle daha "ince" yöntemlerle sürdürmeye çalışıyor.

MİTING NASIL DEĞERLENDİRİLDİ?

CHP'nin ve genel başkanının bir süredir işlediği "herşey CHP iktidarı ile düzeldi" teması, Bursa mitingine de olanca ağırlığını vurdu. Ancak miting sırasında olayları dikkatle izleyen işçiler, mitingden sonra CHP'nin niteliğini ve "umudumuz Ecevit" sloganını daha dikkatli bir biçimde değerlendiriyorlardı.

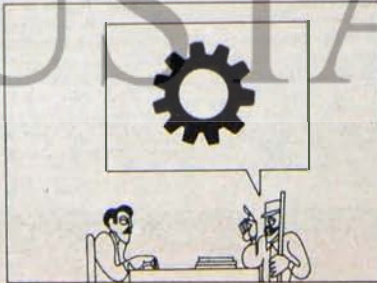
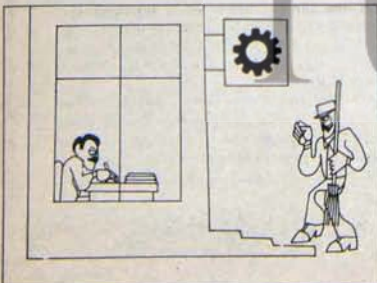
Bir başka değerlendirme de Maden-İş'te yapıldı. Kemal Daysal ve Sıtkı Coşkun'un da katıldığı bu değerlendirme sohbetinde Sıtkı Coşkun, düşüncelerini şöyle dile getiriyordu: "CHP Genel Merkezi Bursa il örgütüne karşı, bize yapılanlar, Bursa il örgütünü görevden alabilmek için düzenlenen bir provokasyondur. Biz, bizden istenilenleri yaparak bu oyunu bozduk..."

Aynı sıralarda, Maden-İş'e CHP il örgütünden edilen telefonla, "sloganları kaldırdıkları için" Maden-İş yetkililerine teşekkür ediliyor.

ÇARK ...

kurgu: İlhan Akalın

çizgi: Nezih Danyal

"TEKELCİ BÜYÜK SERMAYE" DEN "VURGUN. CULAR İKTİDARI" NA

METİN ÇULHAOĞLU

Düneye bakarak bugünü anlamak daha kolay oluyor. Dünyen olaylarına, dün söylenenlere bakınca, bugünkü gelişmeleri de, gerilemeleri de net olarak kavramak mümkün oluyor.

Bundan dört yıl önce. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde seçim kampanyasını sürdürüyor. 1973 seçimlerinde CHP lehine büyük oy artışına neden olan, CHP'yi ve liderini "umut" haline getiren sözlerle yakından bakmak gerekiyor. İlk ağzında dikkati çeken bazı örnekler:

"AP ve onunla aynı çizgide bulunan diğer partiler büyük sermaye çevrelerinin sözlerinden çıkamazlar. Bu partiler, tröstleşmek isteyen, kartelleşmek isteyen büyük sermayenin yanındadırlar." (10 Haziran 1973 Sivas konuşması.)

"100 milyonluk yatırım yapan bir müesseseye 10 yıl gelir ve kurumlar vergisi başlıklığı tanımının adalet prensibine uygun bir yanı var mıdır? Halktan alıp varlıkla aktarmak olmaz." (1 Temmuz 1973 Gültepe konuşması)

"CHP bu seçimlerde iktidara gelecektir. Ve gelmesi gereklidir. Aksi halde tekelci büyük sermaye çevreleri ile o çevrelerin uyudusu durumundaki partiler öyle bir ağ içine alacaklardır ki toplumu, öyle bir sömürü düzeni kuracaklardır ki, Türkiye'de sağlıklı bir kalkınma ve gerçek demokrasi yoluna dönmek çok zorlaşacaktır." (11 Eylül 1973 Ankara Tandoğan mitingi)

TUTARLILIĞIN İLK ADIMI

Dört yıl önce söylenenler, bunlar. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, bundan dört yıl önce "büyük sermaye"den, onun siyasal partilerinden, burjuvazinin çıkarlarına işleyen teşvik tedbirlerinden, tekelci büyük sermayeden söz ediyor. Daha önemlisi, bütün bu sözleriyle Ecevit; adaletsizliği, sömürü düzenini, kalkınma ve demokrasiden daha çok uzaklaşmayı büyük sermayeye, tekelci büyük sermayeye bağlıyor. Burası çok açık.

Baştan sona tutarlı mı? Hiç kuşkusuz değil. CHP ve genel başkanının bu kavramları kullanmakla birlikte, baştan sona ve kendi içinde tutarlı olduğunu söylemek mümkün değil.

Ancak böyle bir tutarlılığa sahip olup olmamak, sosyalistler için yalnızca bir yere kadar önem ve anlam taşıyor. Çünkü sosyalistler, sosyal demokratları kaypak ve tutarsız yapan nedenleri biliyorlar. Onun için sosyalistler, sosyal demokratları daha tutarlı bir konuma, demokrasi mücadelesinde daha tutarlı mevzilere çekmek için çalışıyorlar. Çalışacaklar.

O halde Bülent Ecevit'in 1973 seçim konuşmalarının önem ve anlamı nerede? Şurada: CHP Genel Başkanının, kalkınmanın, adaletsizliğin temelinde, büyük sermayeyi, tekelci sermayeyi gördüğünü açıklıyordu. Böyle bir değerlendirmeye sosyalistlerle sosyal demokratların kısa ve uzun dönemli iş ve güçlüğü açısından nesnel ve tutarlı temeli oluşturuyor. Her yerde de, zorunlu olan iş ve güçlüğü, böyle bir temel üzerinde kurulmaya çalışılacak. Zorlama, buna yönelik olacak.

ANTİKOMÜNİZM KİME YARAR?

Bu zorlamanın önündeki zorluklar da ortaya çıkmaya başladı. Bilinen zorluklar, çok daha açık bir biçimde ortaya çıktı. Dört yıl sonra yine bir seçim kampanyasında, özellikle Bursa'da ve Kayseri'de.

Bursa, Maden-İş üyelerinin, faşist sendikalarla, kiralık katillerle karşı yıllardır mücadele ettikleri, şehit verdikleri, saldırtıya uğradıkları, işten atıldıkları yer. Ecevit, Bursa mitinginde bu işçilere "sosyalizmde sendikacılık ve sendika özgürlüğünün bulunmadığını" söyleyerek yaklaşıyor; Dikkatsizlik mi, kasıt mı? Hiç kuşkusuz kasıt. CHP Genel Başkanının Bursa işçilerinin sorunlarını bilmemesi olanaksız. Ecevit, bildiği yöneltimin önünü" kesilebilmek için, yine bildiği sorunları örtbas ediyor, Bursa işçilerinin karşısına hayali "tehlike"lerle çıkıyor. Yoksa faşist saldırıların acısını yüreğinde duyan Bursa işçisine "sosyalizm tehlikesi"nden söz etmenin başka hiç bir anlamı yok.

Yine dört yıl geriye dönmeli. 1973 yılında bir başka konuşma:

"Türkiye, demokrasiden vaz geçemez. Ancak Türkiye demokrasiden vazgeçerse ABD buna göz yumabilir. ABD'nin demokratik olmayan ülkelerle dostluğunu sürdürdüğü bilinmektedir. (Diyarbakır, Çorum, Merzifon gezisinde özel uçakta yabancı basın mensupları ile yapılan toplantı, 10 Ekim 1973) Dört yıl sonra, Bursa'da ABD'nin konumu da "değişiyor." CHP Genel Başkanı ABD emperyalizmi aleyhine tezahürat yapan yığınlara "suçun ABD emperyalizmine olmadığını" anlatmaya çalışıyor. Dört yıl sonra, bahtsız bir çaba.

"VURGUNCULAR İKTİDARI

Dört yıl sonra Kayseri mitingi. Söylenenlerden bir bölümü şöyle:

"İkinci dünya savaşından sonra, vurguncular, iktidarı ele geçirmeye, devlet yönetiminde ağırlık kazanmaya başladılar. Türkiye'yi güçlü bir sanayi ülkesi durumuna getirmekten alıkoymak isteyen yabancılarla ele verdiler. Dışa bağımlı montaj sanayileri çığırını, getirdiğinden çok döviz tüketen yüzeyel sanayiler çığırını açtılar ülkemizde." (Cumhuriyet 4 Nisan 1977)

Aradaki fark, bu. Yine sorular var. Türkiye'nin önünde yine engeller var. Ancak bunların sorumluları "değişiyor". 1973'te "tekelci büyük sermaye" iken bu kez "vurguncular" oluyor. Tekelci büyük sermayeyi "tenzih" aracı olarak "vurguncular" kavramı CHP'nin luğatçesinde önemli bir şüredir yerini koruyor. Giderek büyük sermayenin dümen suyunu daha çok giren CHP, terminolojisini de bu şekilde ayarlama gereğini duyuyor.

Ancak 1973 yılında tekelci büyük sermaye ile demokrasi düşmanı eğilimler arasında bir ilişki de kurulmuştu. Şimdi büyük sermayeyi aklama girişimleri çerçevesinde, günümüzdeki anti-demokratik eğilimlere de bir izah bulmak gerekiyor. Bu "izah" yine Kayseri konuşmasında şöyle yapıyor:

"Cumhuriyet düşmanları, demokrasi düşmanları, Atatürk düşmanları ele verip bir cephe oluşturdular, iki buçuk yıl önce. Ancak halkımızın demokratik direnci, bu cepheyi şimdiden çöktürdü." (Cephe'nin varuculuğunu de halkımız, seçimlerde oylarını verecekler." (Cumhuriyet, 4 Nisan 1977)

Artık "demokrasi düşmanlarının" ardındaki sınıfsal güç olarak tekelci büyük sermaye gösterilmiyor. "Vurguncular"ın ötesinde demokrasi düşmanlığı, cephe partilerine, bunların elindeki varuculu güçlere indirgeniyor. Böylelikle temelsiz bir demokrasi düşmanlığı yenne araçları da çok basit: Cephe zaten çöktürülmüş durumda; seçimlerde CHP'nin zaferi ile bunların "varuculu güç"leri de derslerini alacaklar. CHP'nin 1977 yılı stratejisi açısından demokrasi mücadelesi bu kadar basit.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE TUTARLI OLMAK

Böyle gösterilmek zorunda. Böyle gösteriliyor. CHP'nin büyük sermayenin dümensuyunda sürdürdüğü "en yeni CHP" politikası, Türkiye'nin temel sorunları karşısındaki ilgisizlik ve tıkanıklıkla birlikte, bütün sorunların "can güvenliğine" indirgenip orada hapsedilmesini gerektiriyor.

Can güvenliği, can güvenliğinin olmamasına yol açan sınıfsal nedenlerden soyutlanarak bir siyasal partinin "umut kozu" şeklinde ortaya sürülüyor. Büyük sermayenin gücünü kırınmaya yönelik somut hiç bir önlem ya da program olmadan demokrasi mücadelesi verilemeyeceği unutturulmak istenerek.

Son günlere damgasını vuran gerçeklerden uzak ve zorlama politikasının nedenini de bu zorlamalara aramak gerekiyor. CHP, dümensuyundaki düşüncülerini de kendi konumuna getiriyor. Bu düşüncüler, CHP'nin bugünkü konumunu "izah" edebilmek için büyük çaba gösteriyorlar. Zorlamamın en büyük örneklerin bu alanda veriyorlar.

İşte biri: Demirel'e uğraşmak yerinde olmazmış. Çünkü DP ve CGP ile birlikte MSP'nin bir bölümü, sırf Demirel yüzünden AP'ye karşı imiş. Demirel giderse, bunların AP'de birleşmesi için bir engel kalmazmış. Böylece de, Demirel'e yönelik başarılı bir girişim, sağın bütünleşmesine yol açmış ve bu da kötü olurmuş...

Bir başkası: Cephe çok kötü bir olaymış. AP'nin bir geliştirici ve büyük meci özelliği varken, cephe ile birlikte bu özellikler kaybolmuş. Aynı cephe, CGP'nin çağdaş görünümünün kaybolmasına da neden olmuş. Üstelik MSP'nin devletçiliği büyük sermayeyi rahatsız da etmiş. Bu yüzden cephe kimseye yaranamamış. Seçimlerden sonra iktidara gelirse, CHP sınıfsal güç dengelerine yeni ağırlıklar getirecektir. Ve nihayet bu yeni ağırlıklar sonunda bütün sınıfsal güçler "başka çare yok" diye demokrasi çerçevesinde kalmaya mecbur olacaklarmış...

SOSYALİSTLER GÖREV BAŞINDA

Nasıl? Türkiye'de hiç bir dönem, hiç bir düşünür, politik değerlendirmede gerçekçilik sınırlarını bu ölçüde zorlamamıştı. Artık çığırından çıktı. Bunda düşünürlerin kişisel yetersizlikleri söz konusu değil. CHP'nin bugünkü konumu, bu konumu savunmaya, "rasyonalize etmeye" çalışılana bu tür zorlamaların dışında hiç bir istikbal tanımıyor.

Kendi bilecekleri iş. Ancak, yaptıklarını demokrasi ve sosyalizm adına yaptıkları sürece, meydana boş bulamayacaklar. Sosyalistler, sosyalizm adına verilen fetvaları birer birer eleştirecekler. Demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde meydana boş değil. Çünkü sosyalistler görev başında.

AKGÜBRE Mi, AKCİĞER Mi?

İşçi sağlığı, işverenlerin sürekli olarak örtbas etmek istedikleri, konuya ilişkin önlemleri almamakta direttikleri başlıca işçi sorunlarından biri. Özellikle belirli işkollarında, üretimin ve üretilemenin niteliği sonucunda işçi sağlığı sorununun taşıdığı önem de artıyor.

AKGÜBRE VE AKÇİMENTO

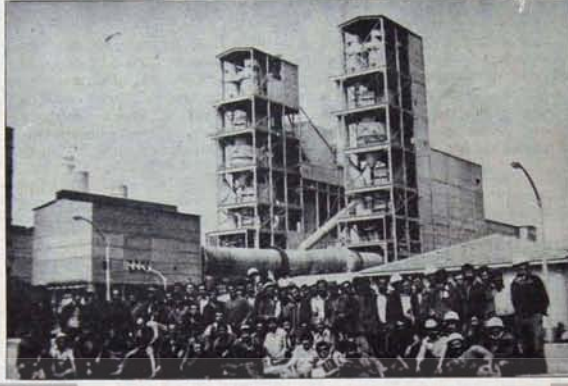
İşçi sınıfının ekonomik ve siyasal bilinçlenmesi ile birlikte, işçi sağlığı da işçiden yana olanların, onların çıkarlarını savunmaktan geri kalmayanların ve bizzat işçilerin yakından ilgilendikleri bir konu haline geliyor. Sürekli olarak yan çizen işverenler, artık karşılarında bilinçli, tuttuğunu koparan işçiler ve işçi liderleri buluyorlar.

Akgübre ve Akçimento tesisleri Mersin'de kurulu. Gerek çimento, gerekse gübre sanayindeki işçiler, üretimin niteliği nedeniyle sağlıklarını büyük tehlike altında bulan işçilerdir.

Örneğin Akgübre işyerinde, işçilerin direktmeleri sonucunda verilen maske ve filtreleri yeterince kullanmaları, bacası gazının etkisi altında bulunan işçilerde çeşitli bozukluk ve hastalıklara yol açmaktadır. Aynı işyerinin gübre deposu ve paketleme işyerinde çalışanlar da yoğun bir gaz ve toz ortamında hiç bir önlem alınmadan çalışmalarını sürdürmektedirler.

BELGELERE DAYANIYOR

Söz konusu olan yalnızca bir kuşku değil. Sağlık Bakanlığı İçel Verem Savaşı

URETTİKLERİ, KENDİLERİNE KARŞI DÖNÜYOR

Dispanseri Baştabipliğinin tahliileri de tehlikeyi doğruluyor. Dispanser tabipliğinin il makamına yazdığı 25 Ocak tarihli yazıda yapılan röngten taramalarında "Akgübre ve Akçimento işçilerinin akciğerlerinde tagayyurlar görüldüğü" belirtiliyor. Aynı yazıda, bu "tagayyurların" Akgübre işçilerinde Asit'len, Akçimento işçilerinde de çimento tozlarından ileri geldiği belirtiliyor. Yazı "gerekli tedbirlerin alınması için işverenlere ikazda bulunulması" talebi ile son buluyor.

AKGÜBRELİLERİN AKCİĞERLERİ

Akgübre işvereni, yapılan bu uyarılardan her hangi bir biçimde etkilenmiş

benzememektedir. Bu sıralarda işyeri yöneticileri, işyerinin kuruluşunun 5. yıldönümünü kutlama hazırlıkları içinde.

Kalıcı derleri örtbas edebilmek için, işçiler bu "mutlu gece" için hazırlanmaya çalışılmaktadır. Genel Müdür Yakup Neyaptı'nın 25 Ocak'ta yayınladığı tamim "8 Mart gecesi buluşmak üzere" şu sözlerle son buluyor: "Akgübreliherim ak gönüllerine ak dileklerle hitap ediyorum ve bütün mensuplarımızın bu gecede katkısı olsun istiyorum."

BAŞTEMSİLCİ'NİN TEPKİSİ

İşveren ve yöneticilerin, işçilerin sağlığı büyük tehlike altında iken gerekli

hiç bir önlem almayıp "eğlence geceleri ile uğraşmalar, işçilerin tepkisini çekiyor. İşyerinde örgütlü bulunan Petrol-İş sendikasının işyeri baştemsircisi Celal İhan 11 Şubat'ta yayınladığı bir bildiri işçilerin sağlığına yönelik tehlikeler üzerinde bir durduktan sonra, gerekli önlemlerin alınmamasını eleştirerek şunları söylüyor: "Akgübreliherim Akçimentorene Akdileklerle hitap etmek akciğerlerimizin sağlığı ile ilgili hiç bir yararlı sonuç getiremeyecektir."

NEYAPTI'NIN "ALİCENAPLIĞI"

Bu bildiri üzerine eğlence organizatörü genel müdür Yakup Neyaptı da hemen harekete geçiyor. Neyaptı'nın tamimine göre, baştemsircisi Celal İhan'ın bildirisini "anarşist bir ustupa" kaleme almıştır.

Ancak, Genel Müdür Neyaptı, bu anarşizmi teşhis ustalığının yanısıra "alıcenap" bir kişiliğe de sahiptir. Öyle ya, genel müdür aynı tamimde "işçi sağlığına olan ilgisini tesbit ettiği ve bu konuda yönetimi yeterince bulan baştemsirciyi katkıda bulunmak üzere iş güvenliği mühendisliği emrine teknisyen olarak atadığını" belirtiyor. Yani ilk ağızda genel müdür büyük bir alıcenaplık gösterişinde bulunarak yönetimi eleştiren baştemsirciyi eleştiri konusu olan bir servise atmaktadır.

KAZIN AYAĞI ÖYLE Mİ?

Neyaptı'nın bu alıcenap tamiminin tarihi 14 Şubat'tı. Aradan tam bir hafta geçiyor. 21 Şubat'ta genel müdürük Petrol-İş zube başkanlığına bir yazı daha yazıyor. Bu yazıda ise baştemsircisi Celal İhan'ın "iş kanununa ve toplu sözleşme hükümlerine aykırı hareket ettiği" gerekçesi ile iş akdinin tazminatı olarak feshedildiği ve şirketle olan ilişkisinin kesildiği belirtilmektedir.

İşverenlerin işçi sorunları ile ilgilenen işçiden yana liderlere karşı girişliği ne ilk ne de son kıyımdır bu. Örneklere her gün Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki işyerlerinde sergileniyor. Böyle örnekler arttıkça işçilerin işverenleri, onların hizmetindeki yöneticileri tanımlar da kolaylaşıyor.

Tabip Odaları ilericileri mücadelede yerlerini almalıdır

Türk Tabipler Birliği'ne bağlı Diyarbakır-Siirt-Mardin tabip odasının kongresi geçtiğimiz ayın sonunda Diyarbakır'da yapıldı. Kongre başkanlığına, Türk Tabipler Birliği Merkez Disiplin Kurulu üyesi 2. dönem TIP Diyarbakır milletvekili Tank Ziya Ekinci oybirliği ile seçildi.

Kongrede konuşmacılar Türk Tabipler Birliği kanununun yeterliliği üzerinde durdular. Bu kanunla, tabiplerin özlük sorunlarına, ekonomik ve demokratik taleplerine çözüm getirmek için gerekli girişimlerde bulunmasını mümkün olmadığını dile getirdiler.

Kongrede son konuşmayı yapan Kongre başkanı Dr. Tank Ziya Ekinci sözünü daha değişik bir açıdan eğildi. Ekinci konuşmasında özetle şunları söyledi:

"Türk Tabipler Birliği kanununun yeterliliği üzerinde hepimiz görüş birliği halindeyiz. Ancak bu durum Tabip odalarının etkin bir biçimde görev yapmasına, istisnada karşı özgürlük mücadelesinde onurlu bir geçmişi olan Tabip topluluğunun günün koşullarına uygun olarak bağunusluk ve demokrasi için mücadele işlevini yerine getirmesine engel değildir. Türk Tabipler Birliği Yasasının değişmesini beklemek pasif bir tavrıdır. Bu

tavır tabipler topluluğunun onurlu mücadele geçmişine yakışmaz. Kaldı ki, etkin bir güç olan Tabipler topluluğunu pasif bir durumda tutmayı bilinceli bir biçimde sürdüren egemen çevrelerden ve onların siyasal iktidarlarından bu kanunun iyiyeye doğru değiştirilmesi beklenmez. Arzulanan durumu yaratmada önemli bir etken olan bu yasasının ilericileri hükümleri taşıyan bir içerikle değişmesini beklemek bir hayaldir. Yapılacak şey, var olan örgütümüzü Anayasa'dan aldığımız güçle işlerliğe kavuşturmak, etkin bir demokratik kitle örgütü haline getirmektir.

EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET

"Bugün Türkiye'de eşit niteliklere sahip hekimlere çok değişik ücret sistemleri uygulanmaktadır. Eşit işe, eşit ücret ilkesinin savunulması tüm hekimlerin ortak özlemidir. Keza hekimlerin tayin ve terfilerinde bilimsel çalışma ve hizmette başarı ilkesine uyulmadığı, siyasal iktidarlara bağımlılık ve ilişki durumuna göre tayin ve terfilerin yapıldığı gerçeğinden tüm meslektaşlarımız şikayetçidirler. Terfi ve tayinlerin bilimsel çalışma ve hizmette başarı ilkesine bağlı kalınarak objektif ölçülere göre yapılması için verilecek mücadele, meslektaşlarımızın dayanışmasını ve örgüt etrafında bütün-

leşmesini sağlamada önemli sonuçlar verecektir. Tüm çalışanlarla birlikte hekimlere de "topluların örgütlenmesi, grev sendikalaşma" hakkının sağlanması için verilecek mücadelede bu bütünleşmeyi sağlamada önemli bir girişim olur. Hekim dağılımındaki dengesizliği gidermek ve mahrumiyet bölgelerine hekim gitmesini sağlamak için tüm hekimlere zorunlu hizmet yükümlülüğünün getirilmesi amacı ile yapılacak çalışmalar, mesleğimiz itibarını artıracak ve hekimlerin dayanışmasını sağlayacaktır. Tıp eğitimi ile mezuniyet sonrası eğitimin toplum ihtiyaçlarına uygun bir biçimde yeniden düzenlenmesi ve tüm meslektaşlarımız eşit biçimde mesleklerinde ilerleme fırsatının sağlanması girişimleri de bu sonuca ulaşmada önemli katkılar sağlayacaktır.

TABİPLERİN MÜCADELEDE YERLERİNİ ALMALIDIR

"Hekimlerin özlük sorunları, ekonomik ve demokratik hakları için verilecek mücadele ile, sağlık sorunlarının halk yararına uygun bir biçimde çözümlenmesi için verilecek mücadelelerin başarısı, bu sorunların toplumun temel sorunları ile demokratik ortamın genişletilmesiyle yakın bir ilişki içinde olduğunu bilerek ve bu bütünün gereklerine uygun biçimde tavr alınmasına bağlıdır. Hazta başın-

da ve laboratuvarında bilimsel yöntemden ayrılmayan hekimin toplum sorunları karşısında da bilimsel düşünme alışkanlığına kavuşması, yönetimde görev alan arkadaşların, yaşam içinde güncel sorun olaylardan yararlanarak sürekli uyanıklara ile sağlanacaktır. Böyle bir çalışma yöntemi ile Tabip odalarını işlerliğe kavuşturmak ve diğer demokratik kitle örgütleri arasında, ileri bir toplum düzeni için verilecek mücadelede onurlu yerini almasını sağlamak mümkündür. İstanbul ve Ankara Tabip Odaları bu alanda büyük mesafeler kat etmişlerdir. Diyarbakır Tabip Odasının: "İla bu ilericiler odalar arasında katılmasında hiçbir engel yoktur."

"Kongremizin bu konuda yapacağı işler vardır. Bunun için üç kişilik bir karar tasarı komisyonu seçilmesini ve yönetim kuruluna verilecek direktifleri kapsayacak bir karar tasarisinin hazırlanarak görüşülmesini öneriyorum."

Bu öneri oylanarak kabul edildikten sonra seçilen komisyonun getirdiği tasarı görüşülecek kongre karar haline getirilmiştir.

Yönetim kuruluna girinmeye istekli olan üyeler bu karar hayata geçirineyi bir görev olarak benimsemişlerdir. Kongre kararları doğrultusunda görev yapacak yeni yöneticilerin seçiminin sonra kongre tamamlanmıştır.

ÇAKALLAR, GÖZLERİNİ OYAK İŞÇİSİNE DIKTI

TEZ BÜRO-İŞ'İNOYAK
İŞÇİLERİNE ÇAĞIRI

Tez Büro-İş, işkolu sözleşmesiyle Teknik-İş'in satışından fazla hak elde edebileydi, bu hakları yem olarak kullanmak suretiyle "bana gel" çağrısı yapabirdi. Bu mümkün olmayınca, Teknik-İş'i "san sendika", "sendikacılık basiretinden yoksun" olarak tanımlayıp, kızgın OYAK işçilerini avlamayı denmektedir. Teknik-İş üyesi OYAK işçilerine, dilekçe örneği sunarak işverene "Teknik-İş sözleşmesinden yararlanmak istemiyorum" dedirtmek istiyor. OYAK işçisi, Teknik-İş sözleşmesinden yararlanmak istemeyince hiç bir kaybı söz konusu değil. Aynı şartlarla bağlanmış olan Tez Büro-İş sözleşmesinden yararlanabilecek. Tez Büro-İş'e üye olmaksızın da bundan yararlanmak mümkün. Bu uygulamaya ile OYAK işçisi, toplu iş sözleşmesiyle getirilen ücret artışından ilk aylık artışı Teknik-İş'e vermiş olacak. Bu ilişki giderek, Teknik-İş'ten filli kopmaya ve yerine Tez Büro-İş'e katılmaya sağlayacak.

OYAK işçilerinin bu yemlere karnı tok olduğu gözardı ediliyor. OYAK işçilerinin, geçen sayı YÜRÜYÜŞ'te yayınlanan duyurusu gözardı edilmiş somut delil. Teknik-İş'e yöneltilen "san sendika" sıfatı doğru değil. Ama, bu

Teknik-İş'te yanlış ve kötü işlerin yapılmadığı anlamına gelmiyor. Bu durum, Teknik-İş'in san sendika olmasından değil, başka bir konudan kaynaklanıyor. OYAK işçisi, bu kaynağı biliyor ve kurutmak için çağa harcamada kararlı.

Biliniyor ki, DISK'in ve bazı DISK üyesi sendikaların yürütüp yönlendirdiği işçi sınıfının ekonomik mücadelesi gerilemektedir. Bu gerileme gizlenemiyor. Bunun giderilebilmesi için yapılması gereken kitle tabanında çabalar artırarak DISK'i ve bazı DISK üyesi sendikaları DISK'in kendi kuruluş ilkelerine ve mücadele geçmişiye uygun bir yönetime yeniden kavuşturulmasını sağlamaktır. Zor ama yapılması gereken budur. OYAK işçileri bunun bilincinde mücadelelerini sürdürecektirler Sürdürüyorlar da.

Teknik-İş yönetimi ise, hâlâ DISK imajına sarılarak ve "sol gevezeliğe" devam ederek işleri yürütmeye çalışıyor. DISK'in sahibi olduğu günlük Politika gazetesinde "şu kadar işverende örgütlendik, yetki aldık" gibi görünümüne de vermesi ihmâl etmiyorlar. Örgütlendik denilen yerlerde işçi-memur ayırımı henüz çözüme ulaşmamış. Bu sorunun çözümü ulaşması için Teknik-İş'in yaptığı hiç bir şey yok. Yapılanlar sadece DISK'in itibarını yıpratmaya devam etmektedir.

doğdu. OYAK'ta 10 yıldan fazla süredir toplu iş sözleşmesi yapılıyor. Burada ilk örgütlü sendika Tez Büro-İş. Bu san sebebinin etki alanından kurtulmak için OYAK işçilerinin de katılımıyla Teknik-İş doğmuştu. Bugün gelinen yer ise, yeniden OYAK'ı san sebebe teslim etme noktasında. Teslim etme-teslim alma işlemleri başladı. Teslim etme işinde Teknik-İş elinden geleni yaptı. Teslim alma için işe Tez Büro-İş girişime başladı.

Türk-İş üyesi Tez Büro-İş sendikasının genel kurulu geçtiğimiz ay yapıldı. Lafazanlıkta sosyal demokrat görünmekle birlikte seçimi kaybetti. Doğan Üstkanat'ı Türk-İş İzmir Bölge temsilciliğinden Tez Büro-İş'in başına devşirenler, çizmeden yukarı çıkması üzerine alaşağı ettiler. Yerine Türk-İş'in sağ kanadının temsilcilerini getirdiler. MHP yanlısı bu ekibe Tez Büro-İş tabanından tepkiler hemen belirdi. Bunun üzerine yeni ekip "allahın yardımı ve sizlerin desteği ile aşamayacağımız engel yoktur..." "Bizlere inamın, güvenin, hissi hareket etmeyin..." gibi laflar taşıyan bildiri yayınlamak zorunda kaldı.

Aynı sendika OYAK işçilerine hitaben de bir duyuru yayınladı. Tez Büro-İş sendikasının OYAK işçilerine göz dikmesi rastlantı değil. Göz dikmek ve sonra da saldına geçmek için şartlar uygun. Uygun olan şartları yaratan işe DISK üyesi Teknik-İş. Daha doğru deyişle, DISK üst yönetiminin Teknik-İş sendikadaki uzantısı yöneticiler. YÜRÜYÜŞ okurları OYAK işyerindeki grev ve sonrasını biliyorlar. Uygun olan şart Teknik-İş yöneticilerinin satışı sonucu

Tez Büro-İş, işkolu yetkisine sahip. İşkolu yetkisini sahtekarlıkla almış olmasına rağmen, kullanıyor. OYAK işçileri için de kullanıyor. Ama elde edilen bilgilere göre kullanılabile ileri düzeye değil. OYAK işvereni ile yürüttüğü sözleşme görüşmelerinin, Teknik-İş'in satış şartlarının aynı olduğu anlaşılıyor. Bu şartlara ek olarak istediği 5. İkramiye ile 60.- TL.lık kıdem zammını alamadığını belirten Tez Büro-İş, bu durumu "Teknik-İş'in büyük ihaneti"ne bağlıyor. Bu ihanet etken olmuştur denilebilir ama, Tez Büro-İş'in işkolu düzeyinde kotarmaya çalıştığı toplu iş sözleşmesinin başarısızlıkla sonuçlanmasında ana etken, kendi güçsüzlüğüdür. Güçsüzlük, hem Tez Büro-İş'in fiili güçsüzlüğü, hem de işkolu toplu iş sözleşmesi mekanizmasının güçsüzlüğüdür.

Kıdem tazminatını yalnızca işverenler mi ödemiyor?

Artık bilmeyen, duymayan kalmadı. Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri Sendikası'nın başına çörekendirilen, çöreklenildiği yerde zorbalık ve üçkağıtlıktan aldığı güçle tutunmaya çalışan Mehmet Kılınç ve ekibi, gün geçmeden yeni yeni örneklerle sergiliyor niteliğini.

DISK Genel Başkanvekili durumunda da olan sendika başkanı Mehmet Kılınç, zaman zaman basına pek güzel demeçler verir. Örneğin, 4 Nisan 1977 tarihli Cumhuriyet'te yer alan demeçinde, işverenler kıdem tazminatına ilişkin tutumunu eleştiriyor. Kılınç'ın söylediği şu: "İşverenler kıdem tazminatını ödemekten kaçıyor."

Doğru. İşverenler gerçekten kıdem tazminatını ödemekten kaçıyor. O kadar doğru ki, işverenlerle birlikte, işveren kafası taşıyıp işverenden farkı olmayan Kılınç ve çetesi de bunun örneğini veriyor.

Nezber Çetinkaya Petrol Kimya-İş sendikasına sekreter olarak 15.9.1972 tarihinde giriyor. İki sendikanın birleşmesinden sonra Çetinkaya bir süre görevine devam ediyor. Kılınç ve çetesinin ağırlıkta bulunduğu yeni yönetim 30.9.1976 tarih ve 301/744 sayılı yazısı ile Çetinkaya'nın işine son veriyor.

Çetinkaya, kıdem tazminatını almak için başvuruyor. Sendika, cevabi yazısında (10.1.1977 tarih, sayı: 808/1327) kıdem, ihbar ve ikramiye olarak Çetinkaya'nın sendikadan net 21 bin 924 lira alacağını kabul ediyor. Aynı yazıda, alacaklıya tazminatının iki bono halinde ödeneceği taahhüt ediliyor. Belgeleri ilişikte.

Buraya kadar olanı, doğal sayılır.

Ya bundan sonrası? Ödememenin yapılmaması üzerine, Çetinkaya yasal yollara başvuruyor. Sendikanın avukatları ne cevap veriyorlar dersiniz? Cevap şu: "Gösterilen borcun sebebi ve dayanağı belli değildir"; "alacaklı olduğunu iddia eden şahsı tanımayız"; "tanımadığını bu kimseye borcumuz da yoktur." Sendika avukatlarının İstanbul İcra Memurluğuna yazdığı 24 Mart 1977 tarihli yazıda da böyle deniyor.

İşte böyle. DISK Genel Başkanvekili sıfatını da taşıyan bir kişinin başında bulunduğu sendika, sözde suçladığı işverenler gibi tazminat ödemekten kaçıyor. Üstelik de işverenlerin bile kullanmadığı yöntemlerle. 3 ayda fikir değiştirerek. Borç ödemeyi kabul ettiği bir kişiyi daha sonra "tanımadığını" söyleyerek.

Sizler işçi sınıfı adına konuşmaya layık değilsiniz. Sizler yan yana resim çektiğiniz kişilerden farklı değilsiniz. İşverenlerden, patronlardan farklı değilsiniz. Tek bir kişiyi kıdem tazminatı ödemekten, kuyrukçuluk ve şakşakçılık adına batırdığımız milyonların hesabını kuruş kuruş vereceksiniz.

KEŞİDE EDEN : Türkiye Petrol ve Kimya Sanayi İşçileri Sendikası Genel Merkezi, İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. No:7/14 ANKARA

MUHATAP : NEZBER ÇETINKAYA Kocarağaç paddeisi, Dişkök apt. No:8 Laleli, İSTANBUL

5394.- TL. İhbar
1780.- TL. İkramiye olmak üzere, toplam 21.229.- TL. brüt tara, 1375.- TL. kesintisi çıktıktan sonra 21.924.- TL. net alacağınız vardır.

Alacağınızı 5. Mart 1977 tarihinde 11.924.- TL. ve 5. Nisan 1977 tarihinde de 10.000.- TL. olmak üzere iki bono tanzim ederek ödemenizi taahhüt ettiğimizi bildirir, bizzetleriniz için teşekkür eder bundan sonraki yazgınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,
TÜRKİYE PETROL VE KİMYA SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

İktisatçı Mehmet Kılınç'ın Türkiye Petrol ve Kimya Sanayi İşçileri Sendikası'na yazdığı mektupun bir kopyası.

1-...
2-...
3-...
4-...
5-...

6-...
7-...
8-...
9-...
10-...

11-...
12-...
13-...
14-...
15-...

16-...
17-...
18-...
19-...
20-...

21-...
22-...
23-...
24-...
25-...

BORUNU INKAR EDEN...

«ABD, SOĞUK SAVAŞ YELLERİ ESTİRİYOR»

ABD'nin, silahsızlanma çalışmalarını çıkarma sokma girişimleri bütün dünyadaki demokratik güçler tarafından protesto ediliyor. Batı Avrupa ülkelerindeki demokratik basın, ABD Dışişleri Bakanı C. Vance'in Sovyet yöneticileriyle yaptığı son görüşmelerde takındığı tutumun ve görüşmeler sonrasında ABD tarafından başlatılan propagandanın, ABD yönetiminin yumuşama aleyhtarı tutumunu açığa vurduğunu belirtiyor. Dünya demokratik kamuoyunun yükselen tepkisi, ABD yöneticilerini, ağız değiştirmeye zorluyor.

Sovyet yayın organları, Moskova'daki görüşmeler erlesinde emperyalist çevreler tarafından yayılan söylentilerin gerçeklerle hiç bir ilişkisi olmadığını açıklıyorlar. TASS ajansı konuyla ilgili olarak yayınladığı bir yorumda, bu söylentilerin, "yumuşama havasını bulandırmayı, soğuk savaş yelleri estirmeyi amaçladığını" açıkladı. Sovyet Dışişleri Bakanı ve SBKP Politik Büro Üyesi A. Gromiko'nun, C. Vance'in Moskova'dan ayrılmasından sonra yaptığı basın toplantısında da, dünya demokratik kamuoyunda büyük yankı uyandırdı.

VLADİVOSTOK GÖRÜŞMELERİ ÇARPITILYOR

ABD Dışişleri Bakanı'nın, Amerikan "kanatlı roketleri"nin stratejik silahları kapsama dışında tutulması önerisi, Moskova'da ortaya çıkan görüş ayrılıklarının önemli bir bölümünü oluşturmuştu. Gromiko bu konuda şu açıklamayı yaptı: "Amerikalılar, bize, Vladivostok anlaşmasında kanatlı roketlerin hesabına katılmadığını, bu roketlerin sözde hiç bir sınırlamaya bağlanamayacağını ve Vladivostok anlaşmasının sadece balistik roketler için geçerli olduğunu ispatlamaya çalıştılar. Buna şiddetle itiraz ettik.

Vladivostok'ta bu sorun onların söyledikleri gibi ele alınmamış, kanatlı roketler için yeşil ışık yakılmamıştı. Tersine, sorun, stratejik silahlanma yarışına giden tüm yolları kapatacak ve nükleer savaş tehlikesini azaltacak bir anlaşmayı sağlayacak biçimde incelenmişti." Gromiko, ABD yöneticilerinin takındıkları tutumun, "Vladivostok'ta kabul edilen yükümlülüklerin gözden geçirilmesine yönelik" olduğunu belirtti.

Bu yaklaşıma kesinlikle karşı olduklarını açıklayan Sovyet Dışişleri Bakanı, daha sonra Sovyetler Birliği'ne yöneltilen temelsiz suçlamaları şöyle yanıtladı: "Son günlerde, Moskova'daki görüşmeler sırasında da söylendiği gibi, Sovyetler Birliği'nin elinde sözde stratejik silah olarak kullanılabilecek olan belirli bir bombardıman uçağı tipinin (ABD'de buna 'Backfire' deniyor) bulunmasının, engellerden biri olduğu ve anlaşmada bu uçaktan mutlaka söz edilmesi gerektiği söyleniyor. Biz bu tür girişimleri kesinlikle reddettik ve reddediyoruz. Leonid Brejnev, özellikle Helsinki toplantısı sırasında Başkan Ford'a ve daha sonra da Başkan Carter'a stratejik bombardıman uçağının değil, orta menzilli bombardıman uçağının söz konusu olduğunu defalarca bizzat açıklamıştı. Bununla birlikte bu sorun yeniden bizim üstümüze atılıyor. Herhalde bazılarının yasal olarak ek engeller yaratması gerekiyor."

ABD İSTIKRARSIZ POLİTİKA SÜRDÜRÜYOR

Gromiko, geniş yankılar uyandıran basın toplantısında, SBKP Genel Sekreteri Brejnev'in Vance'la yaptığı görüşmeler sırasında, SSCB'nin kişisel tutumunu bir kez daha açıkladığını; SSCB'nin, daha önce atılmış olan anlaşma te-

mellerini bozmayı değil, bu temelleri her ne pahasına olursa olsun korumayı istediğinin belirtildiğini açıkladı. Gromiko, ABD'nin istikrarsız politikasını da şöyle eleştirdi:

"Herhangi bir ülkede yeni bir yönetim işbaşına geçmez, diğer ülkelerde ilişkilerde elde edilmiş olan tüm olumlu gelişmeler bozulacak olursa, bundan elde edilecek ne olabilir? Bu durumda, ABD ve SSCB arasındaki ilişkilerde istikrardan nasıl söz edilebilir? Biz, bu ilişkileri olabildiği kadar iyi ve barış içinde bir arada yaşama ilkelerine dayanır hale getirmek, hatta dostluk ilişkilerine dönüştürmek için ilişkilerimizde özellikle bu istikrarı görmek isterdik. Buna taraftan ve karşı taraftan, yani ABD'den de aynı davranışı görmek istiyoruz."

UYDURMA SÖYLENTİLER

Moskova'daki görüşmeler sırasında, ABD temsilcilerinin "geniş bir silahsızlanma programı ileri sürdüğü ve Sovyet yönetiminin bu programı reddettiği" söylentileri hakkında ise şöyle dedi: "Bu söylenti temelinden uydurmadır. Bize hiç kimse böyle bir program önerisinde bulunmamıştır."

ABD yönetiminin, birçok konuda kendi kendisiyle çelişkiye düştüğünü belirten Gromiko şöyle dedi: "C. Vance ile yapılan görüşmelerde, yürürlükteki Vladivostok anlaşmasında kaydedilen ve tarafların mevcut roketleri modernleştirmeyle ilişkin hususun yeniden gözden geçirilmesi önerildi. Burada bir sorun ortaya çıkmadı. Ama şimdi, anlaşmanın bu kısmının değiştirilmesi ve Sovyetler Birliği'nin kötü duruma düşürülecek stratejik üstünlüğün ABD'de kalmaması sağlanacak bir biçimde düzenlenmesi isteniyor. Kuşkusuz biz bu konuda da eşitlik ilkesinden ayrılmayacağız."

"Anlaşmaya yeni tip silahların yapımını yasaklayan bir maddenin eklenmesi de önerildi. Bizzat Sovyetler Birliği'nin bir süre önce yeni tip ve yeni sistem kitlesel kurum silahlarının yapımını yasaklanmasına ilişkin bir öneride bulunduğu anımsatmak isterim. ABD hükümeti bu önerimizi destekledi mi? Hayır..."

DÜRÜSTLÜK

ABD ve SSCB arasındaki tüm ilişkilerin "dürüstlük" esasına göre incelenmesi gerektiğine inandıklarını belirten Gromiko, yeni tip silahların yasaklanmasına hazır olduğunu ileri süren ABD'ni, niçin "ABD'deki bazı kişiler tarafından son derece değerli olan B-1 bombardı-

man uçaklarının yapımını savunduğunu" sordu. ABD'nin "Trident" atom denizaltısı konusundaki tutumunun da bundan farklı olmadığını söyleyen Gromiko ABD yöneticilerinin SSCB'ni "ticaret oluşturma" imalı biçimde suçlamalarına değinerek şöyle dedi: "Bize 'içten olma' önerisinde bulunamaz, çünkü biz yeterli kadar içteniz. Bütün politikamızı bu esas üzerinde kuruyoruz ve eylemlerle sözlemlerin farklı olmaması için, diğerlerinin politikalarının bu temel üzerinde kurulmasını diliyoruz."

Vance'in "geniş kapsamlı" olarak nitelendiği önerilerinin, gerçekte, "Sovyetler Birliği'nin, onun müttelik ve dostlarının güvenliğinin zararına ABD'ye tek taraflı üstünlük sağlama amaçladığını" belirten Sovyet Dışişleri Bakanı şöyle dedi: "Yapılan öneriler, halkların içtenlikle istedikleri bir güvenlik olmayacaktır hiç bir zaman. Güvenlikle ilgili bile yoktur. Bu nedenle biz bu dar çerçeveli anlaşmayı reddettik. Bunun, sorunların çözümü olmadığını ve hatta çözümü yakınlıştırmadığını açıkladık. Ve böylece ABD Dışişleri Bakanı Moskova'dan ayrıldı."

Gerçeklerin ABD kamuoyuna nasıl sunulacağını henüz bilmediklerini söyleyen Gromiko, birçok açıklamanın tahrih edilmesinin, sorunların çözümüne yardımcı olmadığını açıkladı. Gromiko, Sovyetler Birliği'nin barış politikasında kararlı olduğunu belirttikten sonra şöyle dedi:

"AKIL HOCASINA DANIŞMAYIZ"

"Ancak hiç bir zaman yasal çıkarılmızdan ve güvenliğimizden ödün vermiyoruz. İşlerimizi, bu arada ABD ile olan ilişkilerimizi sadece yasal çıkarlarımızı zarar vermeyecek bir eşitlik temelinde yürütüyoruz. Eğer karşı tarafta da böyle davranacak olursa, her iki tarafın da geleceğe iyimserlikle bakacağını düşünürüz."

"Son zamanlarda AİT'de 'insan hakları' konusunda söylenenler -burada bulunanlar bu konu üzerinde ABD'de ne kadar çok konuşulduğunu biliyorlar- elbette ki atmosferi zehirliyor. Bu durum, öteki sorunların, özellikle de stratejik silahlarla ilişkin sorunların çözümüne yardımcı eder mi acaba? Yardım etmez. Aksine engel olur. Devletimiz için işleri söz konusu olduğunda her kim olursa olsun bir akıl hocasına danışmayız. İçişleri devletler sadece kendileri çözümler. Başka hiç kimseye öğretmen pozu takınması ve bize işlerimizi nasıl çözümleneceğimizi öğretmesi çağrısında bulunmuyoruz."

İTALYAN KOMÜNİSTLERİ, HİKRİSTİYAN DEMOKRAT HÜKÜMETİN DEĞİŞMESİNİ ZORUNLU GÖRÜYOR

İtalya'da 20 Haziran 1976 seçimlerinden sonra oluşan Hristiyan Demokrat azınlık hükümetinin çözümsüzlüğü sürüyor. Ota yandan ülkenin demokratik ve ilerici güçleri, İtalya'nın içinde düşürüldüğü politik ve ekonomik bunalımdan çıkış yollarını bulmak için çaba harcıyorlar. Yeni bir hükümet formunu için bütün halk görüşlerini görece çağırıyorlar.

İtalyan Komünist Partisi yönetimi bu konuda bir açıklama yaptı. Açıklamada şöyle dendi: "Bugünkü karışıklık ve huzursuzluk ortamı daha fazla sürmez. Partilerle hükümet arasındaki ikili ilişkileri bırakıp, yeni bir hükümet programının hazırlanması yolunda ortak görüşmelere başlama zamanı gelmiştir. Bu da, hükümetin bileşimi, yapısı ve daha genel olarak, demokratik güçlerin Parlamento'daki ve Parlamento dışındaki mücadelesinde meydana gelen sorununu gündeme getirmektedir."

İKP açıklamasında söz konusu "ortak görüşme"de ele alınması gereken sorunlar şöyle sıralandı: Ulusal bağımsızlık, toplumsal ve ekonomik dönüşümler, özellikle gençlere ve kadınlara iş olanağı sağlayacak yeni bir sınıai gelişme perspektifi; sigorta, güvenlik ve adalet hızmellerinde reformlar.

İKP yönetimi, tüm halk görüşlerini, demokratik düzeni gerici saldırılara karşı savunmaya çağırırken sonra, hristiyan demokrat liderlerin ülkenin "politik çerçevesi"ni gerçeklere uygun olarak değiştirmeye yanaşmalarını şiddetle eleştirdi.

İKP Genel Sekreteri Enrico Berlinguer de Parti'nin günlük yayın organı l'Unita'da yer alan yazısında şöyle dedi: Şimdiki hükümet formülünün değiştirilmesi sorunu ortaya çıkmıştır. Gerçi bu formülün olumlu bir işlevi de olmuştur. Ancak, artık bu hükümet formülünün İtalya'nın sorunlarını çözebileceğine inanmak ve buna başkalarını da inandırmaya çalışmak yanlış bir tutumdur. "Berlinguer daha sonra demokratik güçlerin dayanışma ve işbirliğini gerçekleştirilmeyen bu formülün ülkede politik bir boşluk yaratmayacak biçimde bir an evvel değiştirilmesi gereğine uındı. Berlinguer şu görüşleri de belirtti: "Andreotti hükümetinin kuruluşuna olanak tanıyan Partilerin (hristiyan demokraların, sosyalistlerin, komünistlerin, sosyal-demokratların ve cumhuriyetçilerin) ilişkilerinde nitel bir sıçrama gerçekleştirilemezse bunun sorumluluğu, gözü önümüzde bir hızla azınlık hükümetini İKP'ne rağmen sürdürmeye çalışan hristiyan demokralar olacaktır. Bu hız da ancak en geniş demokratik güçlerin harekete geçirmesiyle olenebilir."

PROLETARYAYA GÜVENSİZLİĞİN BİR ÖRNEĞİ

NEŞET KOCABİYOĞLU

Marcuse'nin ilk kitabının (Tek Boyutlu İnsan) Türkiye'de yayınlanması öğrenci hareketini önemli boyutlara ulaştığı 1969 yıllarına rastladı. İşçi sınıfına değil de öğrencilere, aydınlara, işsizlere, "toplum dışına bırakılmışlara" umut bağlamakla ün kazanan Amerikan "düşünür"ünün öğrenciler arasında bile fazla taraftarı olmadı Türkiye'de. Kitabın ilk yayınlandığı günlerde başkalarının "tek boyutlu düşünmekle" suçlayanlara, Marcuse'nin terminolojisini benimseyerek "tüketim toplumu"na karşı "başkaldırı örgütlemeye" çalışanlara rastlanmadı değil. Ancak işçi sınıfına bu kadar açıkta inançsızlık sökmeyi; kısa zamanda Marcuse'nin "ilginç" terminolojisi terk edildi.

İngiliz yazar Woddis, Bilim Yayınlarına yayınlanan kitabının 3. cildinde Marcuse'nin "kuramını" ele alıyor. Yeni Devrim Teorilerinin Eleştirisi Fanon'dan, Debray'den sonra Marcuse ile noktalanmış oluyor.

Bunca da taraftar olan bir "akım"ın eleştirisine yer verilen bir kitabın neden yayınlandığı sorulabilir. Gerçekte Marcuse'çilik yalnızca Türkiye'de değil, dünyada da, bırakın işçi sınıfını, aydınlar arasında bile çok az taraftara sahip olan bir "sol" düşüncedir. Ancak Marcuse, işçi sınıfına ve sosyalizme olan inançsızlığın çok açık bir örneği. Bu kadar açık bir örneğin sergilenmesi ayrıntılı bir biçimde ele alınması da işçi sınıfına ters olan öteki akımların belirginleşmesi açısından son derece yararlı.

MARCUSE VE "İLGİNÇ KURAMI"

Prof. Marcuse, yıllardır büyük bir özenle Marksist olarak tanıtılmaya çalışılmaktadır. Böyle tanıtılmasında da, sosyalist saflar arasında kargaşa yaratmak açısından yarar umulduğunu açıklar. Ona göre, "tüketim toplumunda" insan, "iyi beslenmiş bir yan sürgün, duygular gelişmemiş, insanel ilişkileri yoksullaşmış, uzman yöneticilerle beslenen mezara kadar denetlenen bir kukla"dır ve kapitalist toplumda "tüm mahalefet güçleri sınırlanmış, kandırılmış ya da sistem tarafından emilmiştir." Bu denli umutsuzdur Marcuse ve umutsuzluğu gerçekte çürümekte olan kapitalist toplumu fetişleştirilmesinden, yüceltmesinden ötürüdür.

Kapitalist toplumun fetişleştirilmesi ve burjuvazinin herşeye kadir görülmesi, sonuçta kapitalizmin yadsınması olan sosyalizmin, dünya sosyalist sisteminde somutlanmış biçimiyle reddedilmesini ve işçi sınıfına ve onun partilerine olan inançsızlığı da birlikte getirmektedir. Doğal olarak Marcuse'nin kafasında kapitalist toplumun nasıl dönüştürüleceğine, nasıl yıkılacağına ilişkin somut bir fikir olmadığı gibi, Marcuse, kapitalizmin hangi güç tarafından yıkılacağına ilişkin olarak da ters yerleri işaret etmektedir.

Woddis kitabının ilk bölümlerinde Marcuse'nin görüşlerini ayrıntılı bir biçimde sergilemeye özel bir çaba harcamış. Sonuçta onun devrimde sınıfsal güçlerin rolüne ilişkin görüşlerini şöyle özetliyor:

"1. İşçi sınıfının çoğunluğu bir emekçi aristokrasi olmuş, sisteme 'bühenmiş', edilgin, tutucu ve hatta karışık devrimci olmuştur. Kazanabilecek olanlar genç işçiler ile yeni teknik kadrolardır.

2. Metropollerdeki belirleyici yeni mahalefet (a) 'dışardakiler', işsizler ve çalışmayacak olanlar, zenciler ve baskı altında öteki azınlıklardan (b) yapılmış gereken değişikliklerin niteliğine ilişkin yaratıcı gücü ve birikimi içinde taşıyan öğrenciler ve aydınlarla ittifak içinde hareket etmelerinden oluşmaktadır. Bu güçlerin zorunlu proleter müttelik (c) Üçüncü Dünyanın sömürülen kitleleridir."

Bunların arasında Jack Woddis, Marcuse'nin geleneksel mücadele yöntemlerine ilişkin görüşlerini de özetliyor. Marcuse'ye göre "grevler, hatta siyasal grevler bile yararlılıklarını yitirmişlerdir. Sendikalar büyük iş çevreleri ile işbirliği yapmaktadırlar ve kapitalist yönetim makinesinin bir parçası olmuşlardır. Komünist partiler bile düzenin bir parçası olarak düşünülmektedir. On yıllar, hatta yüzyıllar boyunca süren mücadelelere işçi sınıfının kazandığı tüm demokratik haklar, yararlı olmaksızın da öteye, gerçekte bir uğursuzluk ve bir hile, status quo'yu benimsemeleri için işçileri tuzağa düşürecek bir yol sayılmaktadır."

ÖĞRENCİLER VE DEVRİMCİ HAREKET

Woddis'in kitabında Marcuse'nin görüşlerinin sergilenmesinin hemen ardından onun görüşlerinin ayrıntılı bir biçimde eleştirisine geçiliyor. Woddis daha başlangıçta Marx'ın öğretisindeki temel öğeyi, "sosyalist toplumun kurucusu olarak proletaryanın tarihsel rolünün ortaya çıkarılmasını", hatırlamak zorunda kalıyor. Bu zorunlu hatırlamadan sonra gençliğin devrimci hareket içindeki rolüne değiniyor. Öğrencilerin devrime önemli ölçüde katkıda bulunmalarının yeni bir olgu olmadığını, ancak başlıca kapitalist ülkelerde öğrencilerin politikada oynadıkları rolde belirli değişiklikler olduğunu belirtiyor. Şunları söylüyor Woddis: "Başlıca kapitalist ülkelerdeki üretken güçlerin büyümesi ile bilimsel teknolojik devrimin gelişmesi, yüksek öğrenimin gerek olduğu, gerek işlevinde çok büyük etki yapmıştır... Bunun sonucu, öğrenci sayısında önemli ölçüde bir artış ve aynı zamanda toplumsal bileşiminde de değişiklik olmuştur."

Öğrencilerin "üniversitenin büyük iş çevreleri ile askerleri birleştiren işlevine karşı başkaldırmaları" giderek onları yalnızca üniversite sorunlarına karşı değil, başlıca siyasal konulara karşı da duyarlı yapmaktadır. Öğrenciler, savaşa, ırk ayrımcılığına, faşizme karşı çıkmaktadırlar. Woddis şunları söylemek-

tedir: "Öğrencilerin devrimci harekete bireysel olarak değil de, giderek büyük bir kitle eğiliminin parçası olarak yönedikleri gerçeği, devrim adına sadece sevinçle karşılanacak önemli bir zaferdir. Bu süreç içinde, öğrencilerin kendileri ile birlikte, genellikle yeterince işlenmemiş çeşitli düşünceleri de devrimci harekete getirmeleri çok doğaldır... Sınıf kökenleri karışık; bundan ötürü, değişik toplumsal sınıfların ve geldikleri çevrenin çeşitli görüşlerini, mekanik ve doğrudan değil, devrim sorununa yaklaşımları ile bazen dolaylı olarak yanıtlamaktadırlar."

Devrimde işçi sınıfının rolünün küçültülmeye çalışılması, Marcuse ve benzerlerinde öğrencilere ya da başka kesimlere öncü rolünün yakıştırılması sonucu birlikte getirmektedir. Troçkistler, maocular ve diğer göşist akımlar gibi Marcuse de, üniversiteyi "zincirin en zayıf halkası" olarak gösterme çabasıdır. Bunun sonucunda da tüm kapitalist sistem yıkılıncaya kadar fabrikaların peşpeşe "kurtarılması" için işçileri esinleyecek üniversitelerdeki "kızıl işler" kurulması önerileri gelmektedir. Bu tür, ciddiyetle ve sınıf mücadelesi ile en ufak ilişkisi bulunmayan öneriler peşisıra keskinliği, aşırılığı ve terörizm birlikte getirmektedir. Woddis bu konuda şöyle demektedir: "Heriye yönetici önemli bir adımı temsil eden güncel ılerlemler elde etmekten uzak olan bu aşırı solcular, otorite ile çatışmanın öçeğini genişleteceği ve öğrencilerin çoğunluğunu şiddete dayanmaları gerektiğine inandıracığı umuduyla 'hesaplaşma'nın ardında kışkırtıcı eylemlerle yetkilileri, genel olarak öğrenci kitlelerine karşı daha şiddetli yöntemler kullanmaya itmektedirler. Doğallıkla, bu tür taktiklerin tehlikesi bir bütün olarak öğrenci hareketinin, her birinin ötekini, sloganlarının aşırılığı ve eylemlerinin şiddeti ile geride bırakmaya çalıştığı, rakip sol grupların futbol maçına dönüştürülebilir. Bu, birliğin bozulması, yenilgi ve düş kırıklığı sonucunu verebilir; genellikle de vermektedir. Aynı zamanda, sağ kanada 'düzen'in savunulması adına öne geçmez, ilımlı reformculara da kendilerini yegane 'gerçekçi ve makul' seçenek olarak göstermek için bir özur sağlar."

ANTI-KOMÜNİZMİN BİR BAŞKA TÜRÜ

Woddis, Marcuse'nin diğer bir yanılgısını ele alıyor. Lenin tarafından birer "savaş okulu" olarak nitelenen grevlerin önde gelen kapitalist ülkelerde önemli boyutlara vardığını ve bunun Fransa'da 1968 yılında 9 milyon işçinin katıldığı genel grev ile doruğuna ulaştığını hatırlatıyor. Bunun ardından da 1968 yılında Fransa'da süregelen olayların ayrıntılı bir çözümlemesi yapıyor. Bunca işçinin militanca geneli greve katılmasının, örneğin Marcuse'nin söylediği gibi anarşist öğrenci lideri Cohn Bendit'in çağrısıyla değil, FKP'nin çağrısıyla olduğunu belirtiyor. Yıllardır tüm göşistakımlar tarafından "tarışes an"ı değerdendiremeyecek, silahlı mücadelelerden kaçtığı için suçlanan FKP'nin hangi somut koşulları çözümlemesi yaparak, nasıl bir sorumlulukla hareket ettiğini açıklıyor: FKP 1968 olaylarında "1965 yılında, askeri önderlere karşı sonuçsuz kalan bir darbeden sonra, en azından yarım milyon komünistin ve başkalarının öldürüldüğü Endonezya felaketinin yinelenmesini önlemiştir". Öte yandan 1968 genel grevinde yalnızca FKP yüzlerce yeni üye kazanmakla kalmamış, CGT (Genel İş Konfederasyonu) 400.000'e yakın üye kazanmıştır.

Fanon, Debray ve Marcuse "özgün" düşüncelerinde ne kadar farklılıklar gösterirlerse gösterebilir, temel bir noktada birleşmektedir. Woddis'in dediği gibi Fanon, Debray ve Marcuse işçileri devrime kazanmakla ilgilenmemektedir. Tersine, proletaryayı yadsımakta ve öğrencilere, aydınlara, köylülere ve lumpenproletaryaya aynı şeyi yapmaları için çağrıda bulunmaktadırlar.

Woddis'in şu sözlerini katılmamak olanaksız: "Fanon, Debray ve Marcuse, sınıf mücadelesinde ve devrimci kitle hareketinde eğitimlenmiş olanlara daha radikal, daha militan, hatta daha devrimci görünebilirler; ama 'sol'un anti-komünist görüşü, geleneksel 'sağ'ın anti-komünizminden daha ileriici değildir." Bu sözler hiç kuşkusuz sosyal-demokrasi için de geçerlidir.

28-29 Ocak 1921'i Unutma

MUSTAFA SUPHI VE YOLDAŞLARI

güncel yayınlar

15 lira

İşçi Sınıfı Hareketini Bütüncü Akımlar

SAPMALAR

Revizyonizm
Göşizm
Maoculuk
Troçkizm

güncel yayınlar

201ira

SABANCI, YABANCI SERMAYE İLE BAĞLARINI GÜÇLENDİRİYOR

TÜRKİYE VE BATI AVRUPA TEKELCI SERMAYESİNİN İKİ BÜYÜK İSMİ, SABANCI VE PHILIPS TÜRKİYE'DE ORTAKLIK KURDULAR. BİRİ GENİŞLEME, DİĞERİ DİŞA AÇILMA İHTİYACINDA OLAN İKİ SERMAYE GRUBU, PHILIPS'İN % 25 HİSSESİNİN AKBANK TARAFINDAN SATIN ALINMASI İLE, İSTEDİKLERİNİ GERÇEKLEŞTİRDİLER. BUNDAN SONRA YAPILACAK YATIRIMLARDA İSE İKİ TARAFIN PAYLARI YARIYARIYA OLACAK.

Philips'i tanımayan olabilir mi? Türkiye'de de faaliyette bulunan, Batı'nın güçlü tekellerinden biri. İlk kez 1930 yılında Türkiye'de bir bayilik açarak faaliyete başlıyor. O dönemde Türkiye'de Philips, Avrupa'da imal edilen cihazları ithal edip satıyordu.

PHILIPS GELİŞİYOR

Demokrat Parti iktidarının yabancı sermaye kanunu Philips'e de gelişme yollarını açtı. Sözü edilen yasa sonucunda Philips 1954 yılında ilk kez Levent'te bir fabrika kurdu.

Bugün Philips Türkiye'de iki anonim şirket halinde faaliyetini sürdürüyor.

Bunlardan biri 30 milyon sermayeli Türk Philips Sanayii Anonim Şirketi. Diğeri ise 40 milyon sermayeli Türk Philips Ticaret Anonim Şirketi. Şirketlerde toplam sermayenin % 98'i Philips'e ait. Bunun dışında bir iki yerli ortak var. Şirketin 1976 cirosunun 1 milyar TL. olduğu söyleniyor. Bu konuda yine de personelin bile kesin bir bilgisi yok.

AHTAPOTUN KOLLARI

Türk Philips T.A.Ş., Türk Philips Sanayii A.Ş.'nin ürettiği malları pazarlıyor. Böylece şirket sanayi ve ticari kârı beraberce gerçekleştiriyor. Ticaret şirketinin Türkiye'de yaklaşık olarak 1000 kadar bayisi bulunuyor.

Türk Philips Sanayii A.Ş.'ne bağlı olarak Türkiye'de faaliyet gösteren fabrika-

lar şunlar:

a) Levent elektronik fabrikası: Televizyon, radyo, teyp, pikap, traş makinesi vb. ürettiyor. Bu fabrikada 800 işçi çalışıyor.

b) İzmit ampul ve floresan fabrikası.

c) Yine İzmit'teki Birleşik Ampul Sanayii Ticaret Anonim Şirketi'ne (BAS-TAŞ) de ortak bulunuyor Philips. Bu işyeri de ampul ve floresan ürettiyor. Ortaklardan bir diğeri ise Tekfen.

d) Philips'in bir başka ortaklığı, Kağıthane'de kurulu Ev Cihazları Sanayii Ticaret Anonim Şirketi (ESTAS). Bu şirketin ortaklarından bir diğeri de bir İspanyol yahudisi olan Alberto Penhas. Burada en fazla hisse Bay Penhas'ın. Burada, buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi imal ediliyor.

DAHA ÇOK KAR İÇİN

Philips, bütün bu fabrikalardaki üretimi, yabancı sermaye kanununa göre yürütüyor. Mevcut binalar tam kapasite ile dolu bulunuyor. Bir başka deyişle, üretim hacmini artırabilmek, örneğin yeni bir bina yapabilmek için DPT'nin ve hükümetin onayının alınması gerek.

Örneğin "elektronik component" fabrikası için arsa bile satın alınmış bulunuyor. Ancak bu yatırım için gerekli onay yıllardır bekliyor.

Bir başka örnek de şu: Elektrik kesilmelerinde kullanılmak üzere İzmit fabrikası için getirilen jeneratörler, Levent fabrikasında monte edilmiştir. Resmen

SABANCI PAZARLIKTA. PHILIPS'İN YENİ ORTAKI

onay almayı mümkün görmeyen Philips yetkilileri, bu jeneratörü onaysız olarak Levent'teki fabrikaya kurmuşlardır.

ÇÖZÜM YOLU ARANIYOR

Özetle, daha çok kâr amacı ile ek yatırımlara yönelmek isteyen Philips'in önünde bazı engeller bulunmaktadır.

Bu tıkanmayı aşmak gerekmektedir. Bunun için çeşitli yollar düşünülüyor. 1976 yılı baharında tıkanıklığı aşma konusunda Philips genel bir değerlendirme raporu hazırlatıyor.

Rapor ki ne rapor. Türkiye'nin genel politik ve ekonomik durumundan tutun da Sabancı-Koç karşılaştırmasına kadar herşey var içinde. Sabancı-Koç karşılaştırmasında özel bir anlam ve önemi vardır Philips için.

Rapor, Sabancı'yı kendi açısından "olumlu" değerlendiriyor. Çünkü, kredi olanakları açısından Sabancı'nın bir bankaya hakim olması başlı başına bir unsurdur. Üstelik Sabancı'nın elektronik dalında herhangi bir kuruluşu da yoktur. Üstelik de Sabancı sermayesi hızla gelişmektedir.

Bunlara karşılık Koç'un denetiminde banka yoktur. Arçelik ve Beko gibi Philips'in alanına giren kuruluşları da vardır Koç'un. Koç'la yapılacak bir işbirliği sonucunda, Philips'in Arçelik'ten sonra ikinci plana atılması tehlikesi de vardır.

METROPOLDEN CEVAP GELİYOR

Rapor, bu içeriği ile Hollanda'ya, Philips merkezine gönderiliyor.

Hollanda'dan Sabancı ile işbirliği konusunda olumlu cevap alındıktan sonra iki kuruluş arasında ilk temaslara başlandı. Bu temaslara sonucunda Akbank'ın

Philips'in % 25 hissesini satın alacağı haberleri yaygınlaşıyor. Philips bunu, bir yazı ile kendi personeline de duyuruyor.

Philips'in Hollanda'daki merkez yöneticilerinden J.J. Spijkerkan ve R. C. Spinosa Cattalet İstanbul'a geliyorlar. Görüşmeler 5 Nisan'da Hilton'da, 6 Nisan'da Emirgan'da bir köşkte yapılıyor. Görüşmeler, anlaşma ile sonuçlanıyor.

Varılan anlaşma sonucunda, Akbank, mevcut Philips hisselerinin % 25'ini satın alacak. Bundan sonraki yatırımlarda ise katılmı payları yarıyariya olacak. En üst yönetim kademelerinde yapılan bu anlaşmanın kimseye duyurulmaması için özel bir çaba gösterilmektedir. Philips personelinin dahi durumdan haberi yoktur.

BÜYÜK BALIK, KÜÇÜK BALIK

Daha önce sözü edilen ESTAS şirketinin Alberto Penhas'a ait hisseleri de Sabancı ve Philips tarafından satın alınıyor. Böylece daha işin başında bir hissedara yol gösterilmiş oluyor.

5 Nisan 1977 Salı günü Hilton'da saat 19.30-20.30 arasında verilen bir kokteyle de Philips Genel Müdürü: Rijneveld ve Hollanda'dan gelen yöneticiler Spijkerkan ve Cattalet Sabancı ile görüşüp ilk "büyük" adımı atıyorlar. Daha sonra, Emirgan'da Rijneveld'in köşkünde pekiştirilen bu adımla Türkiye tekeli büyük sermayesi, batının en güçlü bir başka tekel ile ortaklık anlaşmasını kutluyor.

Şimdi sormak gerek: Yabancı sermaye ile işbirliği içinde olan, Türkiye'nin tekeli sermayesi mi, yoksa başkaları mı? Türkiye'nin dışa bağımlı çarpık sanayileşme sürecini ortaya konan "engelleri" bu yöntemlerle atlayarak hızlandırılan tekeli sermayenin çeşitli kesimleri mi, yoksa başkaları, örneğin "vurguncu tüccarlar" mı?

SABANCI VE HOLLANDA HEYETİ-PAZAR OLA